

Vereniging Hogescholen

Jaarverslag

2018

Den Haag, 23 mei 2019
Status: definitief
Vastgesteld BV 12 april 2019
Goedgekeurd AV 23 mei 2019

Vereniging Hogescholen

Vereniging Hogescholen
Jaarverslag 2018

Inhoudsopgave

	Voorwoord	7
1	Bestuursverslag	9
1.1	Samenvatting 2018	9
1.2	Verenigingszaken en communicatie	10
1.3	Onderwijs	11
1.4	Onderzoek	13
1.5	Sectoren	16
1.6	Internationalisering	19
1.7	Hogeschoolorganisatie	20
1.8	Extern gefinancierde activiteiten	22
1.9	Financieel verslag en overige informatie	24
2	Jaarrekening	44
	Balans per 31 december 2018 (na bestemming resultaat)	44
	Staat van baten en lasten 2018	46
	Kasstroomoverzicht 2018	48
	Algemene toelichting bij de jaarrekening	49
	Toelichting op de balans per 31 december 2018	52
	Toelichting op de staat van baten en lasten 2018	60
	Overige gegevens	68
	Bestemming resultaat	68
	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	70
	Bijlagen	75
	Bijlage 1: activiteitenrapportage	75
	Bijlage 2: urenrapportage	77

Voorwoord

Het afgelopen jaar stond in het teken van het sectorakkoord met de minister van OCW en de afspraken die we met haar gemaakt hebben over de kwaliteit van ons onderwijs en onderzoek en over vertrouwen en verantwoording. En hoewel het hoger beroepsonderwijs uitstekend op de kaart staat komt vertrouwen te voet en gaat te paard. Ook dit afgelopen jaar beoordeelden studenten en het werkveld de kwaliteit van ons onderwijs en onderzoek positief. De aanmeldingscijfers stegen twee jaar op rij. Steeds meer jongeren uit alle lagen van de samenleving weten onze opleidingen te vinden. Maar ook een groeiend aantal volwassenen klopt bij ons aan om zich blijvend te ontwikkelen.

De vereniging heeft zich in 2018 onverminderd ingezet om de belangen van het hbo zo goed mogelijk onder de aandacht te brengen van de minister, het ministerie en de samenleving. We kijken terug op een positief jaar waarin op veel dossiers stevige voortgang is geboekt. Met veel inzet van de leden en met ondersteuning van het bureau is wederom hard gewerkt aan onze prioritaire thema's uit *#hbo2025 Wendbaar & weerbaar*. Uit het sectorakkoord zijn vervolgens nieuwe onderwerpen voortgekomen. De wereld verandert snel en daar zullen we steeds opnieuw op moeten reageren.

In het najaar nam de vereniging na bijna zeven jaar afscheid van Thom de Graaf als voorzitter. Van 2018 heb ik dan ook alleen het staartje mogen meemaken. De hartelijke ontvangst in de vereniging, de kennismaking met het bestuur en bureau, en met diverse stakeholders versterken mijn vertrouwen dat we bijdragen aan een prachtige sector met een enorme impact op de samenleving. Ik ben dankbaar voor de warme ontvangst en ga mij met u allen inzetten voor nog beter hoger beroepsonderwijs en onderzoek in de toekomst.

Namens bestuur Vereniging Hogescholen

Maurice Limmen

1 Bestuursverslag

1.1 Samenvatting 2018

Het *voorjaar* van 2018 stond voor een belangrijk deel in het teken van het nieuw te sluiten sectorakkoord. In april werd dit gezamenlijke document van de Vereniging Hogescholen, de VSNU en OCW in Amsterdam gepresenteerd. In het akkoord zijn de kwaliteitsafspraken hoger onderwijs, de wijze van profilering van de hogescholen, de aansluiting op de arbeidsmarkt en de gedeelde prioriteiten voor de periode 2019 tot en met 2022 vastgelegd. In maart bereikten de Vereniging Hogescholen, AOb, FNV Overheid, CNV Onderwijs, de UNIENFTO/FvOv een principeakkoord over een nieuwe cao-hbo. In het akkoord, dat een looptijd van 24 maanden heeft, zijn onder meer afspraken gemaakt over meer verscheidenheid in arbeidsovereenkomsten, salarisontwikkeling, werkdruk, professionalisering van werknemers en duurzame inzetbaarheid. Eveneens in maart verwelkomden we de Politieacademie als nieuw, geassocieerd lid van onze vereniging.

We namen kennis van het gepubliceerde rapport van de Algemene Rekenkamer over de voorinvesteringen van het Hoger Onderwijs in de kwaliteit van het onderwijs, maar plaatsten vraagtekens bij de criteria die de Algemene Rekenkamer achteraf heeft geformuleerd om de afspraken tussen de minister en de hogescholen te toetsen.

Ook ons praktijkgericht onderzoek kreeg de nodige aandacht. In april werd de *Atlas praktijkgericht onderzoek* aan de minister overhandigd. De vereniging participeerde in het Nationaal Platform Open Science. Met SIA, Surf en de UAS10 werden plannen gemaakt voor een platform voor praktijkgericht onderzoek. Daarnaast werd, samen met de universiteiten hard gewerkt aan een opvolging van onze internationaliseringsvisie. In mei is die internationaliseringsagenda van hogescholen en universiteiten aan de minister aangeboden. De kamerbrief van de minister van juni sloot in grote lijnen daarbij aan. Ondertussen werd een bezoek gebracht aan het Europees parlement in Brussel om de Nederlandse hogescholen op de kaart te zetten maar ook om te zorgen dat de Europese fondsen beter bekend raken bij onze hogescholen.

Eveneens in mei presenteerde de stuurgroep onderwijsinnovatie een ambitieus Versnellingsplan dat voorziet in een vierjarig programma waarbij in acht zones aan versnelling van onderwijsinnovatie met ict wordt gewerkt. De werkgroep Een Leven Lang Leren onder leiding van Sander van der Eijnden gaf een eerste aanzet tot een nieuwe visie op levenslang ontwikkelen. Ook werden de jaarlijkse factsheets over studenteninstroom en studiesucces gepubliceerd. Daarnaast zijn de resultaten van de HBO-Monitor 2017 tijdens het jaarcongres gepubliceerd en zijn de voorbereidingen voor de HBO-Monitor 2018 in gang gezet. Uit de in juni gepubliceerde Nationale Studenten Enquête bleek een iets afgenomen studenttevredenheid. De hogescholen maken zich zorgen over de bruikbaarheid van de resultaten van de NSE nu studenten geanonimiseerd kunnen deelnemen.

In het *najaar* van 2018 presenteerde de werkgroep valorisatie, onder leiding van Anton Franken, haar eindrapport *Meer waarde met hbo*. In september heeft Thom de Graaf het rapport aangeboden aan Marcelis Boereboom, directeur-generaal OCW en Bertholt Leeftink, directeur-generaal EZK. In oktober vond de jaarlijkse Innovation Expo plaats met wederom goede vertegenwoordiging van ons praktijkgericht onderzoek. In opdracht van de besturen van de VH, KNAW, NWO, NFU, TO2-federatie en VSNU heeft de Commissie Herziening Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening de 'Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit' opgesteld. Deze code is per 1 oktober 2018 in werking getreden.

De opening van de hogeschooljaren stonden in het teken van het gemeenschappelijke thema diversiteit. In december ondertekende de Vereniging Hogescholen in de Tweede Kamer, samen met enkele andere organisaties, het Charter Diversiteit, waarin we beloven werk te maken van meer diversiteit in de hogeschoolorganisatie.

1.2 Verenigingszaken en communicatie

In het voorjaar vonden enkele bestuurswisselingen plaats. Het bestuur nam afscheid van Wim Boomkamp (Saxion), Paul Rüpp (Avans) en Leendert Klaassen (Stenden). Jan Bogerd (HU), Henk Hagoort (Windesheim) en Marjolijn Brussaard (ArteZ) namen hun plaatsen in. Het bestuur vergaderde dit jaar negen keer. De algemene vergadering kwam zesmaal bijeen.

Op 19 april vond ons Jaarcongres, met het thema 'Meer waarde met hbo, food for thought' plaats in Den Bosch. Op 31 mei en 1 juni vond de jaarlijkse bestuurdersconferentie plaats in Apeldoorn met als thema 'Responsiviteit van het hbo'. Mariette Hamer (SER), Alexander Rinnooy Kan (lid commissie-Veerman), Pier Eringa (ProRail) en Anne Flierman (NVAO) waren onze gasten.

Eind juni werd bekend dat Thom de Graaf benoemd zou worden als vice-voorzitter van de Raad van State per 1 november 2018. Op 26 september namen we afscheid tijdens een goed bezochte, feestelijke en besloten bijeenkomst met bijdragen van binnen en buiten de vereniging. Huib de Jong nam vanaf die datum het voorzitterschap gedurende enkele maanden waar. Op 1 december heeft de vereniging de nieuwe voorzitter Maurice Limmen verwelkomd.

Eind 2018 heeft het bestuur aangekondigd een nieuwe strategische visie te ontwikkelen. *Wendbaar & weerbaar* is inmiddels vier jaar oud en behoeft actualisatie. Hiermee wordt (mede) beoogd input te geven aan een nieuwe strategische agenda Hoger onderwijs die de minister van OCW eind 2019 uit zal brengen. De oorspronkelijke commissie-Veerman is gevraagd om te reflecteren op hun rapport *Differentiëren in drievoud* uit 2010. De beschouwingen uit de tussenrapportage werden door de vereniging in het najaar met instemming ontvangen.

Communicatie, Public Affairs en evenementen

Diverse vormen van communicatie werden ingezet om het standpunt van de vereniging in maatschappelijke en politieke discussies over het hbo te laten horen. De tekorten op de arbeidsmarkt, de kwaliteit van ons onderzoek, bekostigingsvraagstukken, de Engelse taal in het onderwijs; het zijn enkele thema's die de revue passeerden en dus ook terugkwamen in onze public affairs en communicatie. Hiervoor werden verschillende communicatiemiddelen ingezet zoals pers- en nieuwsberichten, standpuntennotities, social media berichten, interviews, factsheets en infographics en enkele cartoons. Ook werden diverse gesprekken met Eerste en Tweede Kamerleden georganiseerd, stakeholderbijeenkomsten (bijvoorbeeld in samenwerking met SIA) en landelijke bijeenkomsten zoals het tekenen van het sectorakkoord en het aanbieden van de internationaliseringsagenda.

Het communicatieteam van de Vereniging Hogescholen heeft het afgelopen jaar veel aandacht besteed aan verdere professionalisering van de communicatie-uitingen, pro-actief reageren op de actualiteit, onder andere via social media, via de eigen facebook- en LinkedIn-pagina, via blogs, opinieartikelen en berichtgeving op de website, en door middel van public affairs en perscontacten. Kennisuitwisseling tussen hogescholen werd ondersteund met het tweewekelijkse nieuwsbericht, de nieuwsflitsen en het bijhouden van de digitale netwerken. Een interactief overzicht van deze activiteiten is terug te vinden op het halfjaarbericht op onze website. Regelmatig vonden er in het land overleggen plaats met de hoofden marketing en communicatie van de hogescholen over

communicatievraagstukken die de individuele hogeschool overstijgen. Leidend daarbij was de vraag hoe we als hogescholen één geluid naar buiten kunnen brengen over bijvoorbeeld het aanbod van hogescholen op het gebied van voltijd-deeltijd, associate degree en masteronderwijs.

De vereniging organiseerde het afgelopen jaar vele bijeenkomsten zoals het jaarcongres, netwerk-bijeenkomsten, studiedagen, trainingen, discours en kennisdelingssessies voor leden. Op 20 april 2018 vond - voor de veertiende keer - het jaarcongres van de Vereniging Hogescholen plaats. Het congres werd deze keer in Den Bosch georganiseerd met als thema 'meerwaarde met hogescholen; Food for thought'. De minister van OCW nam de *Atlas Onderzoek met impact* in ontvangst. Met 700 bezoekers was het jaarcongres wederom goed bezocht. Daarnaast werden diverse bijeenkomsten van en voor leden georganiseerd, zoals 'Flex your future' en vele kleinere bijeenkomsten en trainingen. Bij de jaaropening 2018/2019 hebben de hogescholen het gemeenschappelijk thema 'diversiteit' benoemd. In dat kader werd in december ook het charter diversiteit door de vereniging ondertekend.

1.3 Onderwijs

Onderwijs op maat

De hogescholen hebben in 2018 belangrijke stappen gezet in het nog beter inspelen op de maatschappelijke vraag naar maatwerk. Naast de bachelor opleidingen werden nieuwe Ad en Ma opleidingen ontwikkeld. Op het niveau van de vereniging is dit ondersteund door de ontwikkelingen voortdurend te monitoren. Zowel het Ad platform als het Landelijk Platform Professionele Masters hebben zich ontwikkeld tot brede en actieve verenigingsorganen die een uitstekend forum bieden voor onderlinge afstemming en visieontwikkeling. De banden tussen deze platforms en de bestuurscommissie onderwijs zijn in 2018 aangehaald, zodat ook de bestuurlijke verankering ervan goed geborgd is. Vermeldenswaard zijn de grote landelijke conferenties die in 2018 voor zowel de Ad's als de Masters hebben plaatsgevonden.

In het deeltijdonderwijs is goede voortgang gerealiseerd met de experimenten met leeruitkomsten. Ze dragen bij aan een betere afstemming van het onderwijs op de behoeften van de (volwassen) studenten. Het succes van de experimenten vertaalt zich in meer studenten in het deeltijds onderwijs. In 2018 is sprake van een groei van de instroom met bijna 10%. Een belangrijk deel daarvan komt voor rekening van de Ad en Master opleidingen. De experimenten met vraagfinanciering verlopen moeizamer en gaan gepaard met ingewikkelde uitvoeringsvraagstukken. Beide experimenten zijn in 2018 nauwlettend gevolgd. Met OCW en de NVAO zijn afspraken gemaakt om de uitvoeringslasten zoveel als mogelijk te beperken. De eerste externe tussenevaluatie van de experimenten zou eind 2018 beschikbaar komen, maar is uitgesteld tot voorjaar 2019.

De deeltijdopleidingen vervullen een belangrijke rol in het leven lang leren/ontwikkelen. In lijn met de brede roep uit samenleving en bedrijfsleven naar meer mogelijkheden voor een leven lang ontwikkelen (LLO) is in 2018 de verkenning gestart naar de rol die hogescholen daarbij kunnen spelen. In een nader advies van de werkgroep leven lang leren is een tweesporenbeleid voor de vereniging uitgezet. Leven lang ontwikkelen vraagt om een specifiek op de doelgroep toegesneden onderwijsvisie en -programmering, zoals nieuwe, flexibele werkwijzen om onderwijs en onderwijsprogramma's optimaal te laten aansluiten op de dynamiek in de voor de betrokken opleidingen relevante werkvelden. Tijdens de bestuurstweedaagse van 2018 zijn de eerste ervaringen gedeeld. Door OCW is ruimte geboden aan nieuwe deelnemers in het experiment. Voorjaar 2019 zal blijken welke instellingen die ruimte willen benutten.

Studiesucces

Het aantal inschrijvingen en diploma's is in 2018 verder gestegen. De ontwikkeling van de uitval, switch en de studieduur laat daarbij op hoofdlijnen na jaren van teruggang een stabiliserende trend zien. In het sectorakkoord van voorjaar 2018 is afgesproken dat de hogescholen de samenwerking met het aanleverende onderwijs zullen intensiveren om zo tot een betere aansluiting te komen. Tegen deze achtergrond is onder andere de doorstroomregeling mbo – hbo geëvalueerd en gewerkt aan een nieuw arrangement dat de doorstroom van mbo'ers naar het hbo moet verbeteren.

Met het havo platform en de VO-raad is intensief gesproken over de mogelijkheden om de aansluiting havo – hbo te verbeteren. Tijdens een conferentie die samen met het havo platform in het najaar is georganiseerd, zijn best practices gedeeld en is gewerkt aan een staalkaart van mogelijkheden om het havo en hbo dichter bij elkaar te brengen. De opbrengsten zullen worden verwerkt in het bestuursakkoord havo – hbo dat voor 2019 op de rol staat.

Medio 2018 verraste de minister van OCW het ho-velde met de aankondiging dat zij nadere regels zou stellen aan het bindend studieadvies. De vereniging heeft daarop direct zeer kritisch gereageerd, om zowel procedurele als inhoudelijke redenen. Na indringend overleg heeft de minister haar voornemens bijgesteld en opdracht gegeven voor het eerder reeds toegezegde onderzoek naar de werking van het bindend studieadvies. Het onderzoek is najaar 2018 van start gegaan. Het onderzoeksrapport zal naar verwachting voorjaar 2019 verschijnen.

Versnellingsagenda onderwijsinnovatie

De Versnellingsagenda onderwijsinnovatie met ict heeft in 2018 inhoudelijk en organisatorisch vorm gekregen in het Versnellingsplan (VP) onderwijsinnovatie. De organisatie van dit programma is in het hoger onderwijs uniek. Er wordt intensief sectoroverstijgend samengewerkt en veel ruimte geboden voor instellingen om zelf de richting van het programma te organiseren. Daarvoor is op uitdrukkelijk verzoek van de bestuurscommissie onderwijs gekozen voor een 'open innovatie' omgeving.

Vertrekpunt voor het plan zijn de ambities en investeringen van de afzonderlijke instellingen. Nadat OCW voor de komende vier jaar aanvullend een budget van 15 miljoen beschikbaar heeft gemaakt voor de uitvoering van het VP zijn najaar 2018 ontwikkelteams samengesteld met meer dan 40 leden afkomstig van 25 hogescholen. Samen met hun collega's van de universiteiten en SURF hebben zij eind 2018 in een enthousiasmerende setting de aftrap van het programma gedaan.

Toetsing en examinering

In vervolg op het rapport *Zienderogen vooruit* uit 2017 is op verzoek van het bestuur door een voorbereidingsgroep, bestaande uit lectoren van verschillende hogescholen het projectvoorstel 'Aan de slag met Zienderogen vooruit' opgesteld. Doel van het project is 'het ondersteunen en professionaliseren van hogescholen rondom de inrichting van BKE/SKE en het gebruik van het protocol afstuderen 2.0'

Na intensieve bespreking in bestuur en algemene vergadering is het plan najaar 2018 vastgesteld en door OCW in aanmerking voor subsidie gebracht. De uitvoering van het plan start in 2019.

Ontwikkeling stelsel

Met de verbreding van hun portfolio, met name met de Master opleidingen, de uitbouw van het praktijkgericht onderzoek en de steeds nauwere verwevenheid van onderwijs en onderzoek is in 2018 de ontwikkeling van ons binaire stelsel van hoger onderwijs tegen het licht gehouden tijdens de

bestuurderstweedaagse. Waar is het functioneel en waar staat het de uitvoering van onze maatschappelijke opdracht in de weg? Samen met de VSNU heeft de vereniging aan de commissie Veerman gevraagd een balans op te maken van de opbrengsten van hun advies uit 2010. Deze zal begin 2019 beschikbaar komen en belangrijke input kunnen leveren voor de nieuwe strategische agenda van zowel de VH als de minister van OCW.

Veel aandacht is uitgegaan naar de wijze waarop invulling wordt gegeven aan het streven naar een doelmatig opleidingsaanbod. Naast de bestaande macrodoelmatigheidstoets voor nieuwe opleidingen stelt het regeerakkoord dat ook het bestaande aanbod periodiek tegen het licht moet worden gehouden. Het hbo kent een lange traditie van sectorale verkenningen die juist dit oogmerk hebben. Dat moet zijn plek krijgen in het overheidsbeleid. Voorjaar 2019 moet blijken of en hoe de minister hiermee om wil gaan. De vraag naar maatwerk vertaalt zich ook in een regionaal verder gedifferentieerd opleidingsaanbod. In 2018 heeft het bestuur de commissie Boomkamp ingesteld om de vereniging te adviseren hoe dat het best zijn beslag kan krijgen, om zo de afstemming tussen de hogescholen over plannen voor nevenvestigingen te ondersteunen.

Studentenwelzijn

Hogescholen zetten in op een inclusief studieklimaat, waarin studenten met een extra ondersteuningsvraag met succes kunnen studeren. Die vraag varieert van voorzieningen als gevolg van een functiebeperking tot psychische klachten en burn-out. In 2018 heeft de VH samen met andere partners als Handicap + Studie en de VSNU de 'Gezamenlijke ambitie studentenwelzijn' opgesteld. De input van de hogescholen voor de ambitie is opgehaald in een conferentie begin 2018 en besproken in de bestuurscommissie onderwijs. De gezamenlijke ambitie is in het najaar ondertekend en biedt een stevige basis voor het nieuwe netwerk studentenwelzijn dat begin 2019 van start is gegaan.

Duurzaamheidsprincipes in het onderwijs

De Global Sustainable Development Goals (SDGs) vormen een belangrijk raamwerk om duurzaamheidsprincipes in de onderwijspraktijk te integreren. Op 28 januari werd een rondetafelbespreking bij Avans Hogeschool o.l.v. voorzitter van de Dutch Sustainable Growth Coalition, dhr. Balkenende gehouden. Er is op nationaal niveau een 'coalition of the willing' gevormd van 11 hogescholen. Dit aantal groeit snel. Op 26 juni jl. hebben bestuurders van deze hogescholen, onder aanvoering van Avans, een MoU ondertekend waarin ze het belang erkennen van dit onderwerp. Deze coalitie komt geregeld bijeen, en zal een rol spelen bij de voorbereiding van het Jaarcongres van de VH op 9 mei 2019.

1.4 Onderzoek

Verkenning praktijkgericht onderzoek

Onderdeel van het sectorakkoord dat de hogescholen met de minister van OCW hebben gesloten, is dat de VH en OCW samen met Regieorgaan SIA een verkenning starten naar de relevante beleidsvragen en prioriteiten voor praktijkgericht onderzoek en een toekomstbeeld schetsen ten behoeve van een nieuwe Strategische Agenda Hoger Onderwijs. Voor de zomer is een werkgroep van start gegaan die een plan van aanpak voor deze verkenning heeft uitgewerkt. In december is ook de stuurgroep onder voorzitterschap van de DG Hoger Onderwijs Marcelis Boereboom voor het eerst samengekomen. Huib de Jong, portefeuillehouder onderzoek in het bestuur, vertegenwoordigt hier de VH en Michael van Straalen neemt namens Regieorgaan SIA deel aan deze stuurgroep.

Centres of Expertise en zwaartepuntvorming

In het sectorakkoord hbo 2018 is tevens afgesproken blijvend te willen inzetten op verdere profilering van de hogescholen, zowel ten aanzien van onderwijs als praktijkgericht onderzoek. De hiervoor beschikbare profileringsmiddelen (de '2% middelen') kunnen door hogescholen zelf worden ingezet voor het vormgeven van (verdere) profilering en zwaartepuntvorming van de instelling, bijvoorbeeld door middel van Centres of Expertise. Dit najaar is een sectorbreed kader voor Centres of Expertise vastgesteld en een uitvraag gedaan bij hogescholen voor hun plannen voor het handhaven van de huidige Centres en het starten van nieuwe. Daarnaast is er een commissie samengesteld die de Vereniging Hogescholen in de eerste helft 2019 gaat adviseren ten aanzien van de genoemde dubbele opdracht: enerzijds het werken aan profilering en zwaartepuntvorming die vanuit de hogeschool (en haar directe omgeving) ingegeven wordt en anderzijds het afstemmen met elkaar over landelijke zwaartepuntvorming.

Nationale Wetenschapsagenda (NWA)

NWO heeft 24 mei jl. de eerste financieringsronde geopend binnen het nieuwe onderzoeksprogramma Nationale Wetenschapsagenda (NWA). Deze ronde stond open voor aanvragen van onderzoeksconsortia waarin zowel het wo als het hbo en TO2-instellingen participeren. Regieorgaan SIA en het bureau van de Vereniging hebben samengewerkt om deelname van onderzoekers van hogescholen aan de NWA zo veel mogelijk te stimuleren. Zo'n twintig hogescholen hebben als partner in één of meerdere consortia een aanvraag ingediend. Pas in 2019 wordt bekend welke aanvragen gehonoreerd zullen worden.

Open Science

Tijdens het hbo-jaarcongres in april heeft voorzitter Thom de Graaf de *Atlas Onderzoek met Impact* aangeboden aan de minister van OCW. Deze Atlas geeft inzicht in de manier waarop de 10 thema's uit de onderzoeksagenda *Onderzoek met Impact* vormkrijgen binnen de 36 hogescholen in Nederland. De Atlas is een gezamenlijk product van de VH en Regieorgaan SIA.

De vereniging participeerde in diverse werkgroepen van het Nationaal Platform Open Science. Daarnaast heeft de vereniging onderzocht op welke wijze de uitkomsten van ons praktijkgericht onderzoek toegankelijker gemaakt kunnen worden. Eén van de manieren lijkt het bundelen van verschillende soorten platformen te zijn tot 'Eén Platform praktijkgericht onderzoek'. Dit wordt in 2019 met steun van het ministerie van OCW verder uitgewerkt. Om Open Science daarnaast te verankeren is afgesproken dat Open Science een plek zal krijgen in het brancheprotocol kwaliteitszorg onderwijs.

Deltapremie

De Vereniging Hogescholen en Regieorgaan SIA zijn in 2018 gestart met de ontwikkeling van een nieuwe toonaangevende tweejaarlijkse prijs voor lectoren van hogescholen: de Deltapremie. De premie bedraagt € 500.000 en wordt uitgereikt aan maximaal twee lectoren. Met de premie dragen we bij aan de onderzoekscultuur in het hbo en aan de doorontwikkeling van de identiteit van het praktijkgericht onderzoek. De eerste uitreiking vindt plaats in het najaar van 2019. In het voorjaar van 2019 wordt de inschrijving opengesteld.

Kwaliteit van praktijkgericht onderzoek

In maart 2018 is de eerste jaarlijkse brancherapportage praktijkgericht onderzoek aangeboden aan het bestuur van de Vereniging Hogescholen. In de brancherapportage evalueert de Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek (CEKO) de werking van het BKO (brancheprotocol kwaliteitszorg onderzoek) en doet aanbevelingen ter verbetering. De landelijke monitor laat zien dat de hogescholen hun investeringen in praktijkgericht onderzoek opvoeren. De CEKO concludeert dat het hbo progressie maakt met de professionalisering van de kwaliteitszorg en dat de kwaliteit van de onderzoeksvisitatie over het algemeen voldoende is.

Op 24 september heeft Thom de Graaf het rapport *Meer waarde met hbo*, doorwerking praktijkgericht onderzoek van het hoger beroepsonderwijs aangeboden aan Marcelis Boereboom, directeur-generaal OCW en Bertholt Leeftink, directeur-generaal EZK. In het rapport geven hogescholen een antwoord op het valorisatieprogramma met een eigen en zelfbewuste hbo-bijdrage aan maatschappelijke waardecreatie van praktijkgericht onderzoek.

Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit

In opdracht van de besturen van de VH, KNAW, NWO, NFU, TO2-federatie en VSNU heeft de daartoe in het leven geroepen Commissie Herziening Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening de 'Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit' opgesteld. Deze code is per 1 oktober 2018 in werking getreden. Binnen de VH is afgesproken dat een aantal bepalingen rond de zorgplichten van instellingen rond ethische toetsing, datamanagement en klachtenprocedure voor de hbo-sector uiterlijk anderhalf jaar later (1 januari 2020) in werking treedt. Om de administratieve lasten voor de hogescholen te beperken, is afgesproken om als Vereniging één plan van aanpak op hoofdlijnen vast te stellen, waarbij rekening wordt gehouden met de grote verschillen tussen hogescholen. De VH heeft een werkgroep opgericht in samenwerking met een achttal hogescholen om de zorgplichten verder uit te werken.

Werkgroep functieprofielen

Onder leiding van Angeliën Sanderman/Joep Houterman (voorzitter) heeft de werkgroep functieprofielen een start gemaakt met een advies voor de functies op het gebied van onderzoek. De werkgroep, voortgekomen uit het advies van Commissie Pijlman, heeft als doel te komen tot meer eenduidigheid. Er is een analyse uitgevoerd naar de functieprofielen onderzoek bij 28 hogescholen. Op basis daarvan heeft de werkgroep een advies opgesteld over de functie lector en de andere onderzoeksfuncties bij hogescholen. De werkgroep is voornemens om de breed gedragen notitie in de eerste helft van 2019 aan de algemene ledenvergadering voor te leggen.

Postdoc regeling

In samenwerking met SIA is het nieuwe postdocprogramma opgezet dat wordt uitgevoerd door SIA. Hiermee krijgen gepromoveerde docenten van hogescholen de kans zich verder te ontwikkelen. Door de postdocs in te zetten op zowel onderzoek- als onderwijstaken, kunnen zij de verbinding tussen onderwijs en onderzoek versterken. In het najaar heeft de kick off plaats gevonden in aanwezigheid van directeur SIA en directeur Vereniging Hogescholen.

City Deal Kennis Maken (CDKM)

De VH heeft afgelopen jaar een actieve rol gespeeld in de stuurgroep van de CDKM. Andere deelnemers zijn de universiteitssteden, het Netwerk Kennissteden, Kences, VSNU, OCW en BZK. Het doel van de City Deal is om een versnelling tot stand te brengen in het oplossen van maatschappelijke opgaven van steden door het betrekken van onderzoekers, docenten en studenten hierbij. De betrokkenen beschouwen dit enerzijds als een vorm van het benutten van kennis en anderzijds als het aanbieden van de stad als (rijke) leeromgeving voor studenten. Dit draagt bij aan de positionering en herkenbaar van het hbo. Via kleine subsidies (€ 50.000) wordt de lokale samenwerking van steden die meedoen aan de CDKM ondersteund. Dit gebeurt via de Impulsregeling die door SIA wordt uitgevoerd. Na een positieve evaluatie van het initiatief heeft OCW ingestemd met het vervolg hiervan voor de komende vier jaar.

1.5 Sectoren

Sectorbeleid algemeen

In de sectoren komen het algemene hbo-brede beleid en de specifieke kenmerken van sectoren samen. De focus van de sectorale netwerken is gericht op het onderwijs, het praktijkgerichte onderzoek en de wisselwerking daartussen. Het sectoraal beleid volgt de ontwikkelingen, brengt dit in de sectoren of haalt er relevante informatie uit op.

De vereniging zal de werkwijze ten aanzien van sectorale verkenningen van de afgelopen jaren continueren. Er is een tweetal accentverschillen ten opzichte van het verleden:

- Voorafgaand aan een sectorale verkenning komt er een voorfase met een meta-analyse;
- Voor sectorale verkenningen gaan we voortaan werken met een aantal inhoudelijke onderwerpen.

De hbo-sectoren, vertegenwoordigd door verschillende sectorale adviescolleges (sac's), gaan door met sectorale verkenningen en sectorplannen teneinde een relevant en doelmatig opleidingsaanbod aan te bieden. Daarnaast zetten zij in op een permanente dialoog over de aansluiting van het onderwijs en onderzoek bij de ontwikkelingen in de beroepspraktijk, samen met partners in de regio en/of nationaal/internationaal.

In 2018 is ook de concept update van de masterstandaard besproken in de sectorale adviescolleges en in de bijeenkomst van de gezamenlijke sac-voorzitters met de (plv) voorzitter van de VH.

Beleid per sector

Bèta techniek (htno)

De uitvoering van de *Roadmap* is in 2018 actief opgepakt, met onder meer in april een bijeenkomst over de verschillende organisatiestructuren van de (techniek)domeinen. Eén van de concrete resultaten van deze bijeenkomst is dat het Domein Bouw & Ruimte, naar voorbeeld van Domein Applied Sciences, zich laat ondersteunen door een eigen beleidsmedewerker. In juni vond de jaarlijkse HTNO-tweedaagse plaats. Die bijeenkomst stond in het teken van de maatschappelijke uitdagingen, de mogelijke effecten daarvan op (toekomstige) beroepen en de verwachte gevolgen voor het bèta-technisch hbo.

In september heeft een bijeenkomst met de - voor het HTNO - meest relevante brancheverenigingen plaatsgevonden, waarin is verkend hoe de samenwerking in de toekomst vormgegeven kan worden. Verder is in oktober het nieuwe domeinprofiel van HBO-i gepresenteerd. In november is een eerste korte uitvraag gedaan met betrekking tot de effecten van de techniekconversie. De uitkomsten van deze uitvraag worden meegenomen in het plan van aanpak voor een uitgebreide evaluatie.

Economie (heo)

Per september 2018 is de economie conversie afgerond en geïmplementeerd. Er was in de zomer van 2018 wat consternatie over de titulatuur, maar de VH is hier met OCW goed uitgekomen; er is in december in de *Staatscourant* een overgangsregeling gepubliceerd. Het aantal Croho-opleidingen is gereduceerd van 50 naar 30 bacheloropleidingen. Van nagenoeg alle nieuwe samengevoegde opleidingen zijn nieuwe landelijke opleidingsprofielen op- en vastgesteld. Daarnaast zijn ook veel bestaande opleidingsprofielen herijkt en eveneens vastgesteld. Het tijdelijk moratorium op aanvragen nieuwe bacheloropleidingen is per september 2018 opgeheven. Gemonitord zal worden in hoeverre dit mogelijk gaat leiden tot de aanvraag van nieuwe bacheloropleidingen.

Het sac en dagelijks bestuur heo heeft in november een werkgroep ingesteld voor een gezamenlijke strategie rond het portfolio van de Ad's in de sector economie. In deze sector zijn er namelijk veel Ad's en komen er nog steeds bij. Dit zal resulteren in een advies aan het bestuur.

Gezondheidszorg (hgzo)

Het sac hgzo heeft in maart input geleverd voor het 'Actieprogramma Werken in de Zorg' van VWS. De betrokkenheid van de hogescholen zit met name in Actielijn 1, Meer kiezen voor de zorg en Actielijn 2, Meer leren in de zorg. Belangrijke mijlpaal was het persbericht in juni dat per 2019 de numerus fixus voor verpleegkunde bij het overgrote deel van de hogescholen wordt opgeheven. Hiermee nemen hogescholen hun verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan het verminderen van de tekorten in de zorg.

Verder heeft het sac hgzo besloten in 2019 te starten het met maken van een nieuw sectorplan voor de zorgsector. Dit sectorplan zal een uitwerking zijn van de belangrijke rapporten van de commissies Kaljouw en Kervezee en de inspiratiebrieven zorg in voorgaande jaren. Voor dit doel is er een sectorraad hgzo ingesteld, vooralsnog voor de duur van een jaar.

Hogere Sociale Studies (hss)

In 2018 is een groot aantal hogescholen gestart met de opleiding Social Work, conform het *landelijk opleidingsdocument Social Work* (LOD SW) dat in mei 2017 verscheen. In 2019 gaat de laatste hogeschool over op de brede bacheloropleiding Social Work. Hogeschool Rotterdam was pionier en dit jaar zijn daar de eerste studenten Social Work afgestudeerd. Binnen het programma Professionalisering Jeugdhulp en Jeugdbescherming was de VH bijgedragen aan professionalisering in het kader van de nieuwe Jeugdwet. Dit programma, waarin onder andere de eisen aan het 'SW profiel Jeugd' ten behoeve van het Kwaliteitsregister Jeugd zijn uitgewerkt, is in 2018 afgerond met de publicatie van *Samen werken aan professionalisering*.

Met het LOD SW en met de vaststelling in 2018 van het landelijk opleidingsprofiel Toegepaste Psychologie heeft de herordening in het sociaal domein zijn beslag gekregen. In het sectorboek HSS dat in het voorjaar van 2018 verscheen, zijn de opleidingen overzichtelijk bijeengebracht. Het boek is uitgegeven om de sector meer zichtbaar te maken en het belang ervan te benadrukken. In 2018 zijn de eerste afspraken met de sector hgzo gemaakt over het thema 'interprofessioneel opleiden'. In 2019 zullen beide sac's gezamenlijk onderzoeken hoe zij het thema interprofessioneel opleiden verder kunnen vormgeven.

Onderwijs (hpo)

In 2018 kreeg het lerarentekort volop aandacht. De VH heeft de inspanningen van de hogescholen om het tekort terug te dringen ondersteund en voor het voetlicht gebracht in o.a. de landelijke tafel lerarentekort. Verder werkt de VH in de stuurgroep 'Aan de slag voor de klas' samen met de VSNU, PO Raad, VO-raad, MBO Raad, VOION, UWV en de financiële sector om de zij-instroom te vergroten. Pabo's en hbo-lerarenopleidingen werken samen met scholen en andere partners om maatwerk te kunnen bieden en delen landelijk best practices. Ze hebben zich afgelopen jaar met name ingezet op het omscholen van werkenden tot leraar, het aanbieden van meer flexibele opleidingen en de begeleiding van startende leraren. In het kader van verdere flexibilisering en maatwerk participeren de meeste pabo's en lerarenopleidingen (deeltijd) in het experiment leeruitkomsten.

Met de sectorraden is in een serie bestuurlijke conferenties gesproken over de toekomst van 'Samen opleiden en professionaliseren'. Dit traject moet leiden tot een gedeeld beeld over de opleiding van studenten en de begeleiding van startende leraren door lerarenopleidingen en scholen. In de zogeheten 'landelijke werkgroep bevoegd' wordt gewerkt aan een oplossing voor de huidige bevoegdheidsproblematiek en aan een toekomstbestendig stelsel.

Eind 2018 is het advies van de Onderwijsraad *Ruim baan voor leraren* gepubliceerd. Dit advies zal mede de input vormen voor de in de zomer 2019 uit te brengen lerarenagenda van de Vereniging Hogescholen. Deze agenda vervangt de huidige agenda Opleiden voor de toekomst.

Kunst (kuo)

Inmiddels wordt door de sector volop gewerkt aan de uitvoering van de agenda KUO NEXT 2016-2020. De vier KUO NEXT teams (talent, flexibilisering, onderzoek en internationalisering) hebben plannen van aanpak gemaakt en werken aan het realiseren van de ambities uit de agenda. Op 5 oktober is een werkconferentie georganiseerd om kennis over de thema's te delen. De minister is, net als in eerdere jaren, conform afspraak geïnformeerd over de voortgang. De kunsthogescholen voldoen aan de volumeafspraken, zoals die destijds zijn gemaakt bij het sectorplan KUO in 2011. Binnen de NWA-route 'Kunst: Onderzoek en Innovatie in de 21e eeuw', waarvan de VH trekker is, werken hogescholen en universiteiten samen op het gebied van onderzoek. Binnen de route zijn afgelopen jaar verschillende bijeenkomsten georganiseerd om lectoren en universitaire onderzoekers met elkaar te verbinden en te komen tot een gezamenlijke onderzoeksaanvraag. Ook is door de sector verder gewerkt aan de ontwikkeling van (een visie op) de derde cyclus.

Agro & Food

De overheveling van de groene sector van het ministerie van Economische zaken naar het ministerie van OCW is in 2018 succesvol afgerond. Het sac heeft in 2018 een inventarisatie gedaan van de activiteiten op het gebied van digitalisering en buigt zicht momenteel over de doorstroom mbo-hbo. De inventarisatie naar activiteiten op het gebied van ondernemerschap bij individuele hogescholen is aanleiding om in 2019 een themasessie over dit onderwerp te organiseren. Verder hebben in 2018 themasessies plaatsgevonden over het vormgeven van landelijke opleidingsprofielen, het Nagoyaprotocol (Europese richtlijnen voor omgang met genetisch materiaal wereldwijd) en over het nieuwe accreditatiekader voor opleidingen. In 2018 is een begin gemaakt met een nieuw sectorplan Agro & Food. Ook is een start gemaakt met het geplande Agro & Food- sectorboek, bedoeld voor internationale profilering. Deze publicatie verschijnt in 2019.

Op bestuursniveau is intensief overleg geweest over de infrastructuur van de Zuidwestelijke delta (Brabant). Na een aanvullende analyse van de bestaande en geplande onderwijs- en onderzoek- infrastructuren in relatie tot de ontwikkelingen in het werkveld, hebben de hogescholen afgesproken in te zetten op gezamenlijke benadering van vraagstukken in de zuidwestelijke delta vanuit bestaande infrastructuur, teneinde op de regionale behoefte in te spelen.

1.6 Internationalisering

Internationaliseringsagenda

Op 14 mei 2018 hebben Thom de Graaf en Pieter Duisenberg de Gezamenlijke Internationaliseringsagenda van Vereniging Hogescholen en VSNU aan minister Ingrid van Engelshoven aangeboden. Met de internationaliseringsagenda geven Vereniging Hogescholen en VSNU antwoord op een aantal belangrijke vraagstukken ten aanzien van internationalisering, bijvoorbeeld op het gebied van taalbeleid, huisvesting en toegankelijkheid. Daarnaast bood de internationaliseringsagenda een gelegenheid om de aangekondigde Kamerbrief van minister Van Engelshoven over Internationalisering te beïnvloeden.

Europa

UAS4EUROPE heeft op 25 september jl. bij de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging in Brussel een terugkerend croissant-event georganiseerd. Dit event was gericht op de positionering en profilering van praktijkgericht onderzoek binnen Europese onderzoeksprogramma's. UAS4EUROPE heeft daarnaast een paper gelanceerd m.b.t. het voorstel voor het nieuwe kaderprogramma, Horizon Europe. Naomi Krekelberg is als trainee voor UAS4EUROPE/VH gestart op het kantoor van Neth-ER (zie verderop) in Brussel om voor de periode van een jaar ondersteuning te bieden aan zowel UAS4EUROPE als VH-activiteiten.

De VH participeert, samen met andere Nederlandse kennispartners in vereniging Neth-ER, de Europese lobby organisatie in Brussel. In 2018 is de algemene ledenvergadering van Neth-ER akkoord gegaan met het voornemen van het dagelijkse bestuur om 'in de loop van 2019' de organisatie Neth-ER onder te brengen bij een grotere partij: Nuffic. Daarmee wordt een efficiëntere en meer stabiele organisatiestructuur beoogd. Accurate, tijdige en toegespitste informatievoorziening vanuit Brussel wordt steeds belangrijker, zeker gezien de huidige ontwikkelingen binnen de Europese samenwerking zoals de voortdurende onderhandelingen over nieuwe onderwijs- en onderzoeksprogramma's (o.a. het nieuwe kaderprogramma Horizon Europe, en opvolging van Erasmus+). Via de werkgroep Onderwijs en Onderzoek, waar de VH onderdeel van uitmaakt, heeft Neth-ER in 2018 actief input geleverd op voorstellen vanuit de Europese Commissie. Daarnaast werden seminars georganiseerd, waaronder op 16 oktober 2018 over de mogelijkheden voor synergiën tussen Erasmus / Horizon en de overige EU-programma's.

UAS10

Een aantal hogescholen werken samen om praktijkgericht onderzoek op nationaal en Europees gebied verder te brengen (UAS10). Op 21 en 22 juni is een bestuurdersreis naar Brussel georganiseerd. Tijdens een gesprek met de nieuw DG Onderzoek en Innovatie van de Europese Commissie, Jean-Eric Paquet, is de publicatie *Impact in Europe – Research by Dutch UAS* overhandigd. Vanuit het UAS10-netwerk wordt het plan voor een gezamenlijke liaison officer (LO) in Brussel verder uitgewerkt. Verwachting is dat deze LO per zomer 2019 zal starten en een belangrijke makelaarsfunctie speelt bij het verder uitbouwen van het praktijkgericht onderzoek door hogescholen (gefinancierd vanuit Europa). Op 4 december is er een Horizon 2020-training georganiseerd door RVO i.s.m. VH en SIA. Inschrijving hiervoor was snel vol. Er volgen nog twee extra trainingdagen in 2019.

1.7 Hogeschoolorganisatie

1.7.1 Arbeidsvoorwaarden (avw)

Wendbaar & weerbaar

Het thema Wendbaar & weerbaar uit de strategische agenda *#hbo 2025* dient als uitgangspunt voor de visie van werkgevers op eigentijdse arbeidsverhoudingen. Die visie gaat uit van disruptieve veranderingen in de samenleving (energietransitie, digitalisering, fintech, blockchain), van grote maatschappelijke vraagstukken (klimaatverandering, vergrijzing, segregatie) en van de snel veranderende eisen en wensen van het beroepenveld en van studenten. De daaruit voortkomende verwachtingen zullen hun invloed uitoefenen op de inrichting van onderwijs en onderzoek en op de wendbaarheid en het aanpassingsvermogen van medewerkers en van de hogeschoolorganisatie. Er zullen nieuwe eisen worden gesteld aan het HRM-beleid met gevolgen voor de vormgeving van arbeidsrelaties en de daarmee verbonden arbeidsvoorwaarden.

Volwassen arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden.

Hogescholen maken de omslag naar lerende netwerkorganisaties. De werkgeversdelegatie werkt bewust toe naar zo volwassen mogelijke arbeidsverhoudingen met daarbij passende, eigentijdse arbeidsvoorwaarden. Sleutelbegrippen zijn dialoog, het goede gesprek tussen leidinggevende en medewerker en maatwerkafspraken die daaruit voortkomen, passend bij de professional en de hogeschool. De cao kan aan die ontwikkeling bijdragen mits deze ruimte biedt voor vertrouwen en minder regelgeving. Werkgevers streven naar afspraken die echt werken, die uitgaan van goed werkgeverschap en goed werknemerschap, en van een welwillende houding van werkgevers en werknemers.

Met de tweejarige cao hbo 2018-2020 is de volgende stap gezet om deze lange termijn agenda te realiseren. Op thema's als werkdruk, arbeidsrelaties, professionalisering en functiewaardering zijn afspraken gemaakt die het accent verder verschuiven van confectie op sectorniveau naar maatwerk op instellingsniveau. Daarbij wordt een grote verantwoordelijkheid belegd bij de medezeggenschap om maatwerk op hogeschoolniveau te helpen vormgeven.

Uitvoering lopende cao-afspraken

De implementatie, toepassing en uitvoering van de cao-afspraken over werkdruk, arbeidsrelaties, betere balans tussen vast en flexibel, vergen veel inspanning van de hogescholen. Het is van belang dat hogescholen tijdens de looptijd van de cao daadwerkelijk gaan leveren wat is afgesproken. Onze visie op arbeidsverhoudingen en de daaraan verbonden speerpunten 'bemensen, beoordelen, belonen, organiseren en ontwikkelen' zijn daarbij de leidraad. Het avw-team spant zich in om de bedoeling van de cao-afspraken zo goed mogelijk over het voetlicht te brengen bij leidinggevenden en werknemers en om knelpunten op te halen. Tegen die achtergrond zijn in 2018 diverse hogescholen bezocht om een terugkoppeling te krijgen van leidinggevenden over de toepasbaarheid van cao-afspraken. Bijzondere aandacht gaat uit naar de vraag of de aangepaste model arbeidscontracten daadwerkelijk bijdragen aan het verkrijgen van een goede balans tussen vast en flexibel. Tegelijkertijd worden deze ervaringen in periodiek technisch overleg met de bonden uitgewisseld en gemonitord om te toetsen of cao-partijen met de gemaakte afspraken op de goede weg zijn.

Human resources en organisatieontwikkeling

In de context van bovenstaande ontwikkelingen en in het besef dat medewerkers van hogescholen het kernkapitaal vormen om hoogwaardig onderwijs en onderzoek te kunnen realiseren, heeft de bestuurscommissie arbeidsvoorwaarden (bca) de bestuurlijk strategische vraagstukken op het gebied van organisatie- en medewerkerontwikkeling hoog op de agenda gezet. Hogescholen die de omslag maken naar adaptieve organisaties die accuraat op de vraag van het bedrijfsleven willen

inspelen, hebben professionals nodig die zich aan dat doel committeren. Dit vraagt om hoogwaardig HRM, bestuur en management en een cao die voorwaardenscheppend is om dit doel te realiseren. De bca zal dit in 2019 in gesprek brengen met alle hogescholen.

1.7.2 Financiën en Governance

Adequate overheidsfinanciering en verdiend vertrouwen

Op basis van het Regeerakkoord Rutte-III stond 2018 in het teken van de implementatie van een aantal daarin opgenomen kabinetsplannen voor het hoger onderwijs. Het traject om te komen tot halvering van het collegegeld voor eerstejaars studenten per 1 september 2018 is – ondanks de krappe invoeringstermijn – door goede samenwerking tussen alle betrokkenen, succesvol verlopen. De hogescholen zijn hiervoor via de Rijksbijdrage gecompenseerd. Tegelijkertijd staat de financiële positie voortdurend onder druk, onder andere door in het Regeerakkoord ingeboekte bezuinigingen onder de noemer van 'doelmatigheidskorting'. Daar komt bij dat de instroomdaling als gevolg van de invoering van het leenstelsel in 2015 nog steeds doorwerkt in de meerjarige ontwikkeling van het totale studentenvolume, terwijl de compensatie voor het herstel van de instroom door het kabinet nog niet volledig budgettair is afgedekt. Bovendien laat op langere termijn de demografische ontwikkeling nu duidelijk zien dat het hbo de grenzen van de groei bereikt lijkt te hebben. In veel regio's moet zelfs met krimp van de reguliere instroom rekening gehouden worden. Het bestuur heeft dit vraagstuk en de omgang hiermee nadrukkelijk op de verenigingsagenda geplaatst.

De toekenning van de studievoorschotmiddelen is met het afsluiten van het sectorakkoord zeker gesteld. De afspraken over de uitwerking in kwaliteitsafspraken op instellingsniveau bieden de hogescholen het kader om zelf in overleg met de medezeggenschap plannen te maken rekening houdend met de strategische keuzes die eerder gemaakt zijn.

1.7.3 Bestuurlijke informatie

Het hbo heeft een reputatie opgebouwd rond inzichtelijke en openbare (kwantitatieve) data. Niet alleen over instroom, ingeschreven studenten en gediplomeerden, maar ook met betrekkelijk tot de samenstelling van het personeelsbestand, financiële positie van de hogescholen, de studenttevredenheid (NSE) en de arbeidsmarkt-positie van afgestudeerden (HBO-Monitor). Naast de individuele hogescholen verantwoordt ook de sector zich hiermee als open en transparant over haar betekenis voor de maatschappij. Daarnaast biedt het de basis voor 'facts based' beleidsvorming. Naast diverse incidentele analyses zijn in 2018 ook de jaarlijkse cijferpublicaties rond de diverse informatiedomeinen gepubliceerd.

In 2018 heeft de invoering van de aangescherpte privacyregelgeving geleid tot onzekerheid over diverse informatiestromen. Met name de opstelling van Studiekeuze123 ten aanzien van de resultaten van de NSE heeft tot veel discussie geleid. Oogmerk is immers dat deze uitkomsten niet alleen voor aankomend studenten beschikbaar zijn bij het maken van hun studiekeuze, maar ook voor hogescholen zelf om de tevredenheid over opleidingen te monitoren en waar mogelijk te verbeteren.

1.8 Extern gefinancierde activiteiten

Enkele activiteiten van het bureau van de VH worden niet uit de contributie van de leden betaald maar extern gefinancierd. De personele ondersteuning hiervan is in de begroting en de jaarrekening ondergebracht onder de extern gefinancierde activiteiten. Deze activiteiten zijn onderverdeeld in programma's en capaciteitsfunctie.

Programma *10voordeleraar*

Eind 2016 heeft de algemene vergadering van de Vereniging Hogescholen besloten om het programma *10voordeleraar* te continueren. De werkwijze, ontwikkelrichting en de financiering van het programma *10voordeleraar* is daarmee tot eind 2019 vastgesteld. Vanaf september 2017 is een verkenning gestart rondom het langetermijnperspectief. In juni 2018 heeft de verkenningscommissie geadviseerd over de agenda van zowel de lerarenopleidingen als de pabo's. Hieruit is voortgekomen dat bij de pabo's door *10voordeleraar* in nauwe samenwerking met het directeurenoverleg LOBO, de huidige activiteiten worden doorontwikkeld. Met betrekking tot de lerarenopleidingen is in september 2018 een tweede fase van de verkenning gestart. Onder leiding van hoogleraar Joseph Kessels, is in nauwe samenwerking met het directeurenoverleg ADEF en andere betrokkenen een veranderagenda opgesteld voor 2019 en verder. Het eerste concept hiervan is eind 2018 opgeleverd. De veranderagenda bevat visies, maar ook concrete actiepunten die, na bestuurlijke goedkeuring begin 2019, door betrokkenen (veelal in werkgroepvorm) gaan worden uitgevoerd.

In 2018 zijn door *10voordeleraar* onder andere de volgende resultaten bereikt:

- De eind 2016 ingezette herijking van de 60 kennisbases is in 2018 definitief afgerond. Ook zijn alle kennisbases gedigitaliseerd en doorzoekbaar. Kennisbases kunnen nu op een minder foutgevoelige wijze worden aangepast, en tegen minder kosten en sneller worden gepubliceerd.
- De implementatie verduurzaming peer-review is gestart. Een pilot is gestart voor het toevoegen van peer-review als borgingsinstrument bij een alfa-, bèta- en gamma- tweedegraadslerarenopleiding met landelijke kennistoets.
- Ten behoeve van het ontwikkelen en opstarten van de peer-review tussen lerarenopleidingen, heeft het ministerie van OCW in september 2018 een bedrag van maximaal € 2.400.000 ter beschikking gesteld. In de aanvraag is aangegeven dat een extra investering is gewenst in verband met de financiële druk bij de lerarenopleidingen, waardoor borging van het opleidingsniveau middels peer-review onder druk staat. De bijdrage wordt verleend in de vorm van een verhoging van de onderwijsopslag van Fontys hogescholen met een bedrag van € 600.000 per jaar voor de jaren 2018 t/m 2021.
- 38 landelijke kennistoetsen zijn ontwikkeld, waarbij bijna 21.000 toetsen zijn afgenomen. Ruim 16.000 bij de pabo's en bijna 5.000 bij de tweedegraadslerarenopleidingen.
- Onderzoek heeft ertoe geleid dat de onafhankelijke *Raad voor kwaliteitsborging landelijke kennistoetsen* heeft besloten om vanaf het studiejaar 2018-2019 over te stappen naar de Cohenmethode (i.p.v. de Angoff methode) voor de cesuurstelling (grens tussen geslaagd en niet-geslaagd) voor de landelijke kennistoetsen. Met deze methode kan op een efficiëntere wijze de cesuur worden bepaald en tegemoet worden gekomen aan de veelgehoorde wens om studenten eerder de uitslag te verstrekken.
- Meer dan 180 lerarenopleiders en 30 externe deskundigen hebben gewerkt aan de ontwikkeling van de toetsvragen. Onderzoek en methodisch (itemresponstheorie) schaduwdraaien is gestart om in de toekomst meer flexibiliteit aan te kunnen bieden bij de toetsafnames.
- Een team van *10voordeleraar* (psychometrie en functioneel beheer) heeft zich verdiept in het onderwerp CAT (Computer Adaptive Testing). Een eerste voorzichtige indicatie leert dat de pabo RW-itembank al dermate goed is uitgekalibreerd dat CAT hier op relatief korte termijn zou kunnen worden toegepast.

- Onderzoek is verricht naar de belemmerende factoren voor studenten die na meer dan vijf pogingen nog niet de pabo Rekenen/wiskunde-toets hebben gehaald, maar alle andere vakken van hun opleiding wel. In het najaar is een pilot gestart met toetsafnames onder verruimde examencondities (extra tijd, pauze en gebruik van fysieke i.p.v. digitale rekenmachine) voor deze doelgroep.
- Als onderdeel van een volledig nieuw toetsstelsel, is in het najaar van 2018 (na een uitvoerige pilot en implementatieperiode) een nieuw auteursstelsel operationeel geworden. Alle constructieteamleden van *10voordeleraar* werken inmiddels in het nieuwe auteursstelsel. Het nieuwe afnamesstelsel zal in 2019 worden ingevoerd.
- Onder regie van *10voordeleraar* zijn, onder de naam 'operational excellence in de pabo-keten', afspraken gemaakt tussen Cito, VH en de pabo's voor de afnames van de entreetoets (Wiscat). Door uitvoering van deze afspraken lijkt Cito de betrouwbaarheid van de toetsen beter te kunnen borgen.
- De in juni bij de Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen (DUS-I) ingediende subsidieaanvraag *Instroom Pabo 2018-2022* van ca. € 2,7 miljoen is verleend. Concreet houdt dit in dat met ingang van 1 september 2018 tot en met 31 augustus 2022 de afname van de toelatingstoetsen, het beheer van de website www.goedvoorbereidnaardepabo.nl, de organisatie van (beperkt) landelijk ondersteuningsaanbod en de formulering van een duurzaam perspectief op de bijzondere nadere vooropleidingseisen, vanuit *10voordeleraar* worden opgepakt. Een factsheet is gepubliceerd waarin de veranderingen per september 2018 worden verduidelijkt. Daarnaast zijn in oktober met betrekking tot het traject *Instroom Pabo 2018-2022* met de Marnix academie afspraken gemaakt voor de organisatie van de inhoudelijke ondersteuning voor aspirant studenten ter voorbereiding op de toelatingstoetsen. Dit wordt door de pabo's zelf opgepakt en gecommuniceerd; de Marnix treedt hier op als penvoerder.

Programma *Een Goede Basis*

Met ingang van studiejaar 2015-2016 gelden er voor de lerarenopleidingen basisonderwijs toelatingseisen op het terrein van aardrijkskunde, geschiedenis en natuur & techniek. De organisatie van deze *toelatingstoetsen* was in handen van de vereniging, met subsidie van het ministerie van OCW. De communicatie richting aspirant-studenten over de toelatingstoetsen verloopt grotendeels via de website www.goedvoorbereidnaardepabo.nl. Een ander onderdeel van het project *Een Goede Basis* betrof het ontwikkelen van *kennistoetsen* voor de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en natuur & techniek. Vanaf 2018 maakt *Een goede basis* onderdeel uit van *10voordeleraar*. Bij OCW is wederom een subsidieverzoek ingediend voor 2018-2022.

Capaciteitsfunctie

Op verzoek van onze leden of andere stakeholders stelt de vereniging tegen een kostendekkend tarief personeel beschikbaar voor de ondersteuning van stichtingen en sectorale netwerken. Aan de stichting Zestor en de stichting Zorgverzekering gepensioneerden in het hbo (SZVG) wordt in totaal 8,3 fte beschikbaar gesteld. Ook de sectoren economie, bètatechniek en sociale studies maken sinds vele jaren gebruik van ondersteuning. De sector gezondheidszorg heeft dit voorbeeld vanaf september 2018 gevolgd. De sector techniek doet tijdelijk een beroep op de capaciteitsfunctie ten behoeve van de Roadmap htno.

1.9 Financieel verslag en overige informatie

1.9.1 Samenvatting van het resultaat, balansontwikkeling en projecten

De staat van baten en lasten laat het volgende overzicht zien.

Staat van baten en lasten

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Contributie gefinancierde activiteiten			
Baten			
Contributie	4.909	4.896	4.806
Rentebaten	1	0	6
Baten evenementen	149	180	0
Overige baten	140	5	16
Totaal baten	5.199	5.081	4.828
Lasten			
Personeelskosten	6.173	5.364	5.515
Huisvesting, ICT en bureaunkosten	960	958	992
Kosten beleidsdomeinen	857	931	702
Totaal lasten bruto	7.990	7.253	7.209
Af: Toerekening aan projecten	0	0	1.344
Af: Toerekening aan capaciteitsfunctie	991	900	972
Af: Toerekening beheerorganisatie 10vdl	1.380	1.293	0
Af: Toerekening aan congresbureau	0	0	126
Totaal toerekening	2.371	2.193	2.442
Saldo lasten netto	5.619	5.060	4.767
Resultaat contributie gefinancierde activiteiten	-420	20	60

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Extern gefinancierde activiteiten			
Transport: resultaat contributie gefinancierde activiteiten	-420	20	60
Projecten			
Projectbaten	208	0	6.047
Af: Out of pocketkosten	187	0	4.708
Af: Toegerekende kosten vanuit vereniging	0	0	1.343
Af: Toegerekende kosten vanuit 10vdl	21	0	0
	-----	-----	-----
Resultaat projecten	0	0	-4
Capaciteitsfunctie			
Baten capaciteitsfunctie	990	900	972
Af: Toegerekende kosten vanuit vereniging	991	900	972
	-----	-----	-----
Resultaat capaciteitsfunctie	-1	0	0
Beheerorganisatie 10vdl			
Baten beheerorganisatie 10vdl	2.616	2.793	0
Af: Out of pocketkosten	1.257	1.500	0
Af: Toegerekende kosten vanuit vereniging	1.380	1.293	0
Bij: Toerekening aan project Instroom pabo	21	0	0
	-----	-----	-----
Resultaat beheerorganisatie 10vdl	0	0	0
Congresbureau			
Baten congresbureau	0	0	284
Af: Out of pocketkosten	0	0	238
Af: Toegerekende kosten vanuit vereniging	0	0	126
	-----	-----	-----
Resultaat Congresbureau	0	0	-80
	-----	-----	-----
Resultaat extern gefinancierde activiteiten	-1	0	-84
	-----	-----	-----
Resultaat vereniging	-421	20	-24

Toelichting op de samenvatting van het resultaat

Het resultaat van de vereniging bedraagt €421.000 negatief. Het resultaat op contributiegefinancierde activiteiten bedraagt €420.000 negatief en het resultaat op de extern gefinancierde activiteiten bedraagt €1.000 negatief (capaciteitsfunctie). In de begroting was rekening gehouden met een resultaat van €20.000 positief.

Het verschil tussen het gerealiseerde resultaat en het begrote resultaat (€441.000 negatief) wordt verklaard door verschillende posten die positieve en negatieve effecten hebben. In aflopende volgorde van grootte zijn dat de volgende posten:

Verklaring verschil resultaat 2018

Bedragen x € 1.000

Effect op resultaat

Contributie gefinancierde activiteiten

Hogere salariskosten contributie gefinancierde activiteiten	-472
WW-uitgaven/mutatie voorziening wachtgeldverplichtingen	-187
Meer toerekening aan extern gefinancierde activiteiten	178
Hogere rentebaten en overige baten	136
Hogere overige personeelskosten	-76
Hogere salariskosten extern gefinancierde activiteiten	-74
Lagere kosten beleidsdomeinen	74
Lagere baten evenementen	-31
Hogere contributie	13
Hogere kosten huisvesting, ICT en bureaunkosten	-2
Overig	1

Effect op resultaat contributie gefinancierde activiteiten -440

Extern gefinancierde activiteiten

Capaciteitsfunctie	-1
--------------------	----

Effect op resultaat extern gefinancierde activiteiten -1

Effect op totaal resultaat Vereniging Hogescholen -441

De hierboven genoemde verschillen worden hieronder kort toegelicht. Zie de toelichting op de staat van baten en lasten in de jaarrekening voor een meer uitgebreide toelichting.

Hogere salariskosten contributie gefinancierde activiteiten (effect €472.000 negatief)

De hogere salariskosten op contributiegefinancierde activiteiten worden veroorzaakt door een zevental oorzaken.

- De totale salarislasten van een voormalig medewerker van het bureau bedragen €198.000 (over de gehele looptijd van de overeenkomst). Hiervan is c.q. wordt 50 procent in rekening gebracht aan de Hogeschool Rotterdam en 50% is voor rekening van de VH.
- De salarisverhoging op grond van de nieuwe cao (medio 2018) plus de tussen-cao (ultimo 2017) verklaart €90.000.
- Er is een nieuwe voorziening wegens langdurige ziekte gevormd waaraan een bedrag van €72.000 gedoteerd is.

- Personeelsuitbreidingen verklaren €57.000.
- Niet begrote detacheringen verklaren €31.000.
- De dotatie voorziening jubilea verklaart €25.000.
- Vrijval vakantiedagen en overige posten verklaren €1.000 (positief).

WW-uitgaven/mutatie voorziening wachtgeldverplichtingen (effect €187.000 negatief)

Op grond van de herijking van de stand van de voorziening per 31 december 2018 is voor één ex-medewerker een aanvullende dotatie gedaan van €70.000 en een boeking van €15.000 aan WW-kosten voor twee andere ex-medewerkers. Voor één ex-medewerker van 10voordeleraar is een dotatie gedaan van €102.000 (deze laatste kosten zijn doorbelast aan 10voordeleraar).

Meer toerekening aan extern gefinancierde activiteiten (effect €178.000 positief)

De hogere toerekening aan de extern gefinancierde activiteiten bestaat voor €176.000 uit salariskosten. Van dit bedrag heeft €88.000 betrekking op 10voordeleraar. Hiervan heeft €102.000 betrekking op de doorbelasting aan 10voordeleraar in verband met de dotatie aan de voorziening wachtgeldverplichtingen van de ex-beleidsmedewerker. Het verschil (€88.000 min €102.000 = €14.000 minder doorbelasting) wordt verklaard door minder medewerkers (1 fte minder dan begroot) tegen een hoger salaris vanwege de nieuwe cao.

De andere €88.000 betreft hogere toerekeningen aan de capaciteitsfunctie, onder andere door hogere toerekeningen aan de sectorraad htno (€39.000 voor de roadmap) en de sectorraad heo (€10.000 door verdubbeling inzet). Aan Zestor is €35.000 meer toegerekend door personele mutaties en de salarisverhoging. De laatste €4.000 heeft diverse oorzaken.

Tot slot is er €2.000 meer aan overhead doorbelast.

Hogere rentebaten en overige baten (effect €136.000 positief)

In totaal zijn de rente- en overige baten €136.000 hoger dan begroot. Hiervan heeft €99.000 betrekking op de detachering van een voormalig medewerker van het bureau aan de Hogeschool Rotterdam (€22.000 voor 2018 en €77.000 als vordering voor de toekomstige perioden). Daarnaast is er €16.000 aan gemaakte kosten doorbelast aan zes hogescholen in verband met een advies ten aanzien van de agro-foodsector in de Zuidwestelijke Delta. Ook wordt €16.000 verklaard door de afboeking van twee verplichtingen en een saldo op de voorziening btw. Het restant van €5.000 wordt verklaard door overige effecten waaronder de ontvangen maar niet begrote rente.

Hogere overige personeelskosten (effect €76.000 negatief)

De overige personeelskosten zijn samen €76.000 hoger dan begroot. Dit is voor €43.000 het gevolg van hogere wervingskosten in verband met de werving van de nieuwe voorzitter. Alle overige posten samen zijn goed voor de overige €33.000. Zie toelichting bij de staat van baten en lasten voor meer details.

Hogere salariskosten extern gefinancierde activiteiten (effect €74.000 negatief)

Zie de toelichting bij de toerekening aan de extern gefinancierde activiteiten. Daar is €176.000 aan hogere salariskosten verklaard waarvan €102.000 bestaat aan de doorbelasting van een dotatie aan de voorziening wachtgeldverplichtingen.

Lagere kosten beleidsdomeinen (effect €74.000 positief)

Van de totale lagere kosten beleidsdomeinen betreft de grootste post de lagere kosten BKO. Deze liggen €48.000 onder begroot. Verder zijn lagere kosten voor sectorplannen (€28.000 lager dan begroot) en bestuurscommissies (€23.000 lager dan begroot). Daar tegenover staat een hogere besteding van €32.000 op de diverse verenigingskosten, onder andere door het afscheid van Thom de Graaf (€19.000). Alle overige posten samen verklaren het restant van €7.000 (lagere besteding).

Lagere baten evenementen (effect €33.000 negatief)

Door een tegenvallende opkomst bij het jaarcongres liggen de baten evenementen lager dan begroot.

Hogere contributie (effect €13.000 positief)

Door de toetreding van de Politieacademie in 2018 als geassocieerd lid is de contributie hoger uitgekomen.

Hogere kosten huisvesting, ICT en bureaunkosten (effect €2.000 negatief)

Op deze drie categorieën liggen de kosten in totaal €2.000 hoger dan begroot. ICT is €7.000 hoger uitgekomen en huisvesting en de bureaunkosten samen €5.000 lager.

Resultaat extern gefinancierde activiteiten (effect €1.000 negatief)

Dit effect zit bij de capaciteitsfunctie en betreft een afwikkelperschil tussen de intern toegerekende kosten en de contractueel afgesproken baten.

De balansontwikkeling

Het onderscheid in de balans naar reguliere en projectgebonden activiteiten is in de jaarrekening 2018 vervallen. Het balanstotaal per 31 december 2018 is met €3.828.000 afgenomen ten opzichte van 31 december 2017.

Activa

- De immateriële vaste activa zijn met €17.000 afgenomen als gevolg afschrijvingen.
- De materiële vaste activa zijn met €149.000 afgenomen als gevolg van afschrijvingen voor een bedrag van €213.000 en investeringen voor een bedrag van €64.000.
- De vorderingen zijn toegenomen met €1.331.000. Dit is voor het overgrote deel het gevolg van een hoger debiteurensaldo.
- De liquide middelen zijn afgenomen met een bedrag van €4.993.000, onder ander door een afname van de kortlopende schulden met een bedrag van €3.466.000. De volledige mutatie in de liquide middelen is verklaard in het kasstroomoverzicht.

Passiva

- Het eigen vermogen is ten opzichte van 2017 afgenomen met €421.000 door de resultaatbestemming 2018.
- Het totaal van de voorzieningen is ten opzichte van 2017 toegenomen met €59.000.
- De kortlopende schulden zijn ten opzichte van 2017 per saldo afgenomen met €3.466.000. Zie de specificatie van de kortlopende schulden voor een nadere toelichting.

Projecten en beheerorganisatie 10voordeleraar

In 2018 hebben de projectactiviteiten en projectafwikkelingen plaatsgevonden voor 10voordeleraar, Een Goede Basis en Instroom pabo. De beheerorganisatie 10voordeleraar wordt vanaf 2018 niet meer gezien als project maar als een activiteit met een eigen vermelding onder de extern gefinancierde activiteiten. Instroom pabo is een projectactiviteit die wordt uitgevoerd door de beheerorganisatie 10voordeleraar. In de balans is het onderscheid naar reguliere en projectgebonden activiteiten vervallen. Zie de toelichtingen op de vorderingen en de kortlopende schulden voor de gerelateerde balansposities.

10voordeleraar

In 2016 is het besluit genomen om 10voordeleraar in ieder geval tot en met 2019 als activiteit binnen

de vereniging voort te zetten waarvan in 2017 nog grotendeels als gesubsidieerd project. Dit heeft tot gevolg gehad dat deze activiteit tot en met 2017 als project binnen de vereniging heeft bestaan. De subsidiebeschikking liep tot eind 2017. Per 31 december 2017 zijn de gesubsidieerde activiteiten van 10voordeleraar afgerond en resteerde een subsidiebedrag €528.286. De definitieve subsidieafrekening is in de eerste helft van 2018 ingediend en de resterende subsidie is in 2018 volledig afgewikkeld.

De activiteiten van het project 10voordeleraar zijn vanaf 2018 voortgezet door de beheerorganisatie 10voordeleraar.

Een Goede Basis

Het project Een Goede Basis is gedurende 2014 losgemaakt van 10voordeleraar. De subsidiebeschikking liep tot eind 2017. Per 31 december 2017 zijn de activiteiten van Een Goede Basis afgerond resteerde een subsidiebedrag €248.139. De definitieve subsidieafrekening is in de eerste helft van 2018 ingediend en de resterende subsidie is in 2018 volledig afgewikkeld.

Instream pabo

Het project Instream pabo is per 1 september 2018 van start gegaan als een gecombineerde voortzetting van de projecten Een Goede Basis van de Vereniging Hogescholen en Instream pabo van de MBO Raad.

1.9.2 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Op grond van bijlage 2 bij artikel 1.3, eerste lid, onderdeel e, van de WNT is deze ook van toepassing op de Vereniging Hogescholen.

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Vereniging Hogescholen van toepassing zijnde regelgeving: het WNT-maximum voor het onderwijs, plafond €189.000.

Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor de Vereniging Hogescholen is €189.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang en de duur van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging van de topfunctionarissen

Bedragen x € 1

Leidinggevende topfunctionarissen

Gegevens 2018

Naam	dhr. mr. Th.C. de Graaf	dhr. mr. M.H.J. Limmen	dhr. drs. R. Minnée	mw. drs. C.M. Hageman
<i>Functiegegevens</i>	<i>Voorzitter</i>	<i>Voorzitter</i>	<i>Directeur</i>	<i>Plaats- vervangend directeur</i>
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1-1 t/m 31-10	1-12 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,9	1	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	127.244	11.780	124.071	118.520
Beloningen betaalbaar op termijn	14.428	1.555	18.236	17.517
Subtotaal	141.672	13.336	142.306	136.037
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	141.672	16.052	189.000	189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Totaal bezoldiging	141.672	13.336	142.306	136.0374
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2017

Naam	dhr. mr. Th.C. de Graaf	dhr. mr. M.H.J. Limmen	dhr. drs. R. Minnée	mw. drs. C.M. Hageman
<i>Functiegegevens</i>	<i>Voorzitter</i>	<i>Voorzitter</i>	<i>Directeur</i>	<i>Plaats- vervangend directeur</i>
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1-1 t/m 31-12		1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,9		1	1
Dienstbetrekking?	Ja		Ja	Ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	146.658		118.678	104.181
Beloningen betaalbaar op termijn	16.263		16.890	16.354
<i>Subtotaal</i>	<i>162.922</i>		<i>135.569</i>	<i>120.535</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	162.900		181.000	181.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	22		N.v.t	N.v.t
Totaal bezoldiging	162.900		135.569	120.535

De heer mr. Th.C. de Graaf is per 1 februari 2012 in dienst getreden en per 1 november 2018 uit dienst getreden.

De heer mr. M.H.J. Limmen is per 1 december 2018 in dienst getreden.

De heer drs. R. Minnée is per 1 augustus 2016 in dienst getreden.

Mevrouw drs. C.M. Hageman is per 1 oktober 2014 in dienst getreden.

Leden bestuur¹ (functievervulling anders dan op grond van een dienstverband)

2018

Naam	Functie	Duur functie- vervulling	Omvang functie- vervulling (in fte)	Bezoldiging
dhr. J. Bogerd MBA	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
mw. M. Brussaard	lid	1-3 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. drs. H.N. Hagoort	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. prof. mr. H.M. de Jong	lid / vice voorzitter	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
mw. drs. E.C. Meijer	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. drs. P.L.A. Rüpp	lid	1-1 t/m 28-02	Nul	Onbezoldigd
dhr. dr. H.J. van Wijnen	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd

2017

Naam	Functie	Duur functie- vervulling	Omvang functie- vervulling (in fte)	Bezoldiging
dhr. drs. J.W. Boomkamp	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. prof. mr. H.M. de Jong	lid	1-3 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. mr. L. Klaassen	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
mw. drs. E.C. Meijer	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
mw. drs. G.M.C. de Ranitz	lid / vice voorzitter	1-1 t/m 28-02	Nul	Onbezoldigd
dhr. drs. P.L.A. Rüpp	lid / vice voorzitter	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. dr. H.J. van Wijnen	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd

De bezoldiging die de bestuursleden van hun eigen hogescholen ontvangen wordt verantwoord in de jaarverslagen van de betreffende hogescholen.

1 Op alfabetische volgorde.

Toezichthoudende topfunctionarissen (functievervulling anders dan op grond van een dienstverband)

De Vereniging Hogescholen kent geen Raad van Toezicht maar een auditcommissie.

2018

Naam	Functie	Duur functie- vervulling	Omvang functie- vervulling (in fte)	Bezoldiging
dhr. mr. L.K. Geluk	voorzitter	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. drs. B. Verveld	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd

2017

Naam	Functie	Duur functie- vervulling	Omvang functie- vervulling (in fte)	Bezoldiging
dhr. mr. H. van Oorschot	voorzitter	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd
dhr. mr. L.K. Geluk	lid	1-1 t/m 31-12	Nul	Onbezoldigd

De bezoldiging die de leden van de auditcommissie van hun eigen hogescholen ontvangen wordt verantwoord in de jaarverslagen van de betreffende hogescholen.

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Er is in 2018 geen sprake geweest van uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2018 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2018 geen ontslag-uitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

1.9.3 Overzicht verantwoording bestuurskosten en declaraties

In de onderstaande tabel² staan de bestuurskosten vermeld die voor vergoeding in aanmerking komen en die in het jaarverslag zijn verantwoord.

Bestuurskosten

Bedragen x € 1

<i>Functie</i>	dhr. mr. Th.C. de Graaf <i>voorzitter</i>	dhr. mr. M.H.J. Limmen <i>voorzitter</i>	dhr. drs. R. Minnée <i>directeur</i>	mw. drs. C.M. Hageman <i>plaats- vervangend directeur</i>	Gezamenlijk	Totaal
Reis- en verblijfkosten binnenland	1.479	101	3.136 ³	7.381 ⁴	0	12.097
Reis- en verblijfkosten buitenland	863	0	0	1.032	0	1.895
Representatie	276	0	592	727	4.800	6.394
Overige kosten	0	0	0	8.950	0	8.950
Totaal	2.618	101	3.728	18.090	4.800	29.336

Specificatie overige kosten

Deelname aan
congressen, cursussen
en opleidingen

	0	0	0	8.950	0	8.950
Totaal	0	0	0	8.950	0	8.950

Toelichting

Naast de kosten die via facturen worden betaald zijn de voorzitter, directeur en plaatsvervangend directeur uit hoofde van hun functie in het bezit van een zakelijke creditcard die zij kunnen gebruiken voor functiegebonden uitgaven. Incidenteel worden ook organisatiekosten met deze creditcards voldaan. Hier wordt terughoudend mee omgegaan en er wordt eerst gekeken of de kosten niet per bank kunnen worden voldaan. Tevens is sinds oktober 2015 voor organisatiekosten een bedrijfscreditcard beschikbaar op naam van het hoofd financiële en interne zaken. Ook kunnen de voorzitter, directeur en plaatsvervangend directeur, net als alle overige werknemers, onkostendeclaraties indienen die via het salaris worden uitbetaald.

Voor alle creditcardbetalingen en –afrekeningen en onkostendeclaraties geldt dat, net als voor betalingen die via facturen verlopen, de reguliere interne beheersingsmaatregelen van toepassing zijn. De controlerend accountant toetst dit.

- 2 Conform het model zoals opgenomen in de brief van de Vereniging Hogescholen aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap met kenmerk 16.4347.avw d.d. 3 november 2016 met als onderwerp 'Publieke verantwoording over bestuurderskosten/declaraties'.
- 3 Inclusief €3.078 voor een OV-kaart (OV vrij reizen). Het betreft hier 5/12e deel van een jaarabonnement. In 2016 is per abuis de kaart voor een heel jaar geboekt en verantwoord terwijl dit voor 5 maanden had moeten zijn (van 1 augustus 2016 tot en met 31 december). Dit is in boekjaar 2018 gecorrigeerd waardoor de kosten over 2018 lager zijn.
- 4 Betreft een OV-kaart (OV vrij reizen).

1.9.4 Personeel

Deze tabel geeft een overzicht van de gemiddelde personele bezetting per jaar.

Gemiddelde personele bezetting per jaar

	Begroot 2018		Werkelijk 2018		Werkelijk 2017	
	fte	%	fte	%	fte	%
Contributie gefinancierde activiteiten						
Activiteiten	28,15	45%	28,79	46%	25,85	41%
Beleid	26,65		27,29		24,35	
Management	1,50		1,50		1,50	
Ondersteuning	11,52	18%	11,45	18%	11,67	19%
FIZ	4,90		4,90		5,05	
P&O	1,64		1,50		1,64	
Secretariaat	4,98		5,05		4,98	
Overig	0,90	1%	1,06	2%	0,78	1%
Ouderschapsverlof en PAS-regeling	0,90		1,06		0,78	
Totaal contributie gefinancierde activiteiten	40,57	64%	41,30	65%	38,30	61%
Extern gefinancierde activiteiten						
Programma's / projecten	0,00	0%	0,00	0%	13,69	22%
10voordeleraar	0,00		0,00		13,64	
Een Goede Basis	0,00		0,00		0,05	
Capaciteitsfunctie	8,89	14%	9,18	15%	9,35	15%
Zestor	8,29		8,08		8,55	
Ondersteuning sectorraden	0,50		1,00		0,70	
Ondersteuning SZVG	0,10		0,10		0,10	
Beheerorganisatie 10voordeleraar	13,70		12,75		0,00	
Congresbureau	0,00	0%	0,00	0%	1,03	2%
Totaal extern gefinancierde activiteiten	22,59	36%	21,93	35%	24,07	39%
Totale formatie vereniging	63,16	100%	63,23	100%	62,36	100%

Toelichting

Een deel van de formatie van FIZ en P&O wordt doorbelast aan de extern gefinancierde activiteiten. De formatie secretariaat is inclusief 1,9 fte ondersteuning directie en voorzitter.

1.9.5 Toekomstige ontwikkelingen

Begroting 2019 en meerjarenprognose 2020/2021

De door de algemene vergadering op 30 november 2018 goedgekeurde begroting 2019 en meerjarenprognose 2020/2021 zien er als volgt uit:

Begroting 2019 en meerjarenprognose 2020/2021

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2018	Prognose 2018	Begroting 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Contributie gefinancierde activiteiten					
Baten					
Contributie	4.896	4.909	5.054	5.138	5.190
Rentebaten	0	5	0	0	0
Baten evenementen	180	156	170	173	175
Overige baten	5	24	71	16	5
Totaal baten	5.081	5.094	5.295	5.327	5.369
Lasten					
Personeelskosten	5.364	5.765	5.923	5.931	5.969
Huisvesting, ICT & bureaunkosten	958	963	935	944	954
Kosten beleidsdomeinen	931	857	797	828	834
Totaal lasten bruto	7.253	7.585	7.655	7.704	7.756
Af: Toerekening aan projecten	0	0	0	0	0
Af: Toerekening aan capaciteitsfunctie	900	979	1.006	1.023	1.033
Af: Toerekening beheerorganisatie 10vdl	1.293	1.373	1.354	1.354	1.354
Af: totaal toerekening	2.193	2.352	2.360	2.377	2.387
Totaal lasten netto	5.060	5.233	5.295	5.327	5.369
Resultaat contributie	21	-139	0	0	0

	Begroting 2018	Prognose 2018	Begroting 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Extern gefinancierde activiteiten					
Transport: resultaat contributie	21	-139	0	0	0
Projecten					
Projectbaten	0	281	621	621	621
Af: Out of pocketkosten	0	261	557	557	557
Af: Toegerekende kosten 10vdl	0	20	64	64	64
Resultaat projecten	0	0	0	0	0
Capaciteitsfunctie					
Baten capaciteitsfunctie	900	981	1.006	1.023	1.033
Af: Out of pocketkosten	0	0	0	0	0
Af: Toegerekende kosten vereniging	900	979	1.006	1.023	1.033
Resultaat capaciteitsfunctie	0	2	0	0	0
Beheerorganisatie 10vdl					
Baten beheerorganisatie 10vdl	2.793	2.502	3.142	3.142	3.142
Af: Out of pocketkosten	1.500	1.149	1.852	1.852	1.852
Af: Toegerekende kosten vereniging	1.293	1.373	1.354	1.354	1.354
Bij: Toerekening aan project					
Instroom Pabo	0	20	64	64	64
Resultaat beheerorganisatie 10vdl	0	0	0	0	0
Totaal resultaat vereniging	21	-137	0	0	0

Toelichting begroting 2019 en meerjarenprognose 2020/2021

2019

De contributie voor 2019 is ten opzichte van 2018 met 2,9 procent (€ 142.421) verhoogd vanwege loon- en prijscompensatie.

In de salariskosten is rekening gehouden met vacatures, periodieken, verwachte in- en uitdienst-tredingen en met de effecten van de cao Rijk over de periode 1 januari 2018 tot en met 30 juni 2020.

Het rekenpercentage werkgeverslasten is verhoogd tot 26,25 procent vanwege de verwachte stijging van de ABP-premies. Verder zijn de overige personeelskosten met 10,1 procent gestegen door hogere uitgaven ARBO en de werkgeversbijdrage in de collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering.

Overall stijgen de bruto personeelskosten met 10,4 procent, maar dit wordt voor een deel toegerekend aan de extern gefinancierde activiteiten.

Voor de overige kosten (huisvesting, ICT & bureaunkosten en beleidsdomeinen) zijn er begrotingsaanpassingen gedaan (zowel omlaag als omhoog) op grond de eindejaarsprognose 2018 en benodigde prioriteitsstellingen.

Huisvesting, ICT & bureaunkosten dalen samen met 2,4 procent, wat voor het grootste deel het gevolg is van lagere huisvestingskosten doordat de afschrijvingskosten op meubilair dalen.

De out of pocketkosten beleidsdomeinen zijn in totaal met 14,4 procent verlaagd. Een taakstellende bezuiniging (met name op de post extern advies) is noodzakelijk om de stijgende personeelskosten op te vangen. Daartegenover staat personeelsuitbreiding (met name ten behoeve van de sector hpo).

In de begroting 2019 is verder rekening gehouden met een dekking op de bruto lasten vanuit de extern gefinancierde activiteiten. In totaal wordt hier bijna € 2,4 miljoen aan toegerekend (personeel en overhead). De netto lasten (bruto lasten minus de toerekening) stijgen per saldo met 5,3 procent tot ruim € 5,3 miljoen.

Er zijn geen rentebaten begroot en de overige baten zijn verhoogd tot €71.000.

De begroting 2019 sluit hiermee op nul.

2020 en verder

Het resultaat van de meerjarenprognose voor 2020 en 2021 wordt, naast de hoogte van de contributie, in belangrijke mate bepaald door de mate waarin de vereniging in staat is kosten toe te rekenen aan de extern gefinancierde activiteiten. Vooral nog is voor de jaren 2020 en 2021 gerekend met dezelfde (geïndexeerde) bedragen als voor 2019.

De meerjarenprognoses voor 2020 en 2021 laten sluitende resultaten zien. Daarbij is aan de lastenkant gerekend met 2 procent loonstijging voor 2020 en 1 procent voor 2021. Verder is in beide jaren gerekend met 1 procent prijsstijging op de overige kosten. De systematiek van de contributie volgend is derhalve voor 2020 gerekend met 1,67 procent contributieverhoging en voor 2021 met 1 procent. Tevens is de taakstellende bezuiniging in 2019 voor de jaren 2020 en 2021 teruggebracht tot een niveau dat leidt tot sluitende prognoses voor die jaren.

Zie het Jaarplan en Begroting Vereniging Hogescholen 2019 voor een verdere toelichting en aanvullende informatie.

Financieel beleid

De in het bestuursverslag beschreven beleidsdomeinen leggen de basis voor de planning- en control cyclus van de vereniging. De verenigingsagenda is leidend voor alle werkzaamheden. De begroting, de managementrapportages en jaarrekening geven, naast een klassieke op kostensoorten gebaseerde indeling, ook zicht op de kosten van de beleidsdomeinen. Alle beleidsadviseurs hebben in hun resultaat- en ontwikkelplan de voorgenomen resultaten beschreven rond de beleidsdomeinen. Beleidsadviseurs werken niet in alle gevallen exclusief voor één beleidsdomein, maar in voorkomende gevallen voor meerdere beleidsdomeinen. Een tijdschrijfsystematiek biedt de mogelijkheid om de bestede uren bij

te houden en te verwerken in de managementrapportages c.q. activiteitenrapportages. Per beleidsdomein zijn op deze wijze de uren en de lasten helder te verantwoorden.

In 2018 was er binnen het financieel beleid van de Vereniging Hogescholen, net als voorgaande jaren, aandacht voor de financiering en verantwoording van de contributie gefinancierde beleidsactiviteiten en voor de extern gefinancierde activiteiten waaronder de projecten. De toepassing van de P&C-cyclus zorgt ervoor dat periodiek financiële verantwoordingen worden opgesteld ten behoeve van het management en derden zoals subsidievertrekkers. Daartoe worden driemaandelijke budgetgesprekken georganiseerd om afwijkingen van begrotingen te kunnen motiveren en ervoor te zorgen dat steeds aan de subsidie-eisen wordt voldaan. Daarnaast wordt driemaandelijks aan de directie gerapporteerd over de totale financiële uitputting van de begroting van de Vereniging Hogescholen waarbij de eindejaarsprognose het belangrijkste sturingsmiddel is. Per 30 juni van het lopende boekjaar wordt naast een financiële rapportage ook een bestuursverslag opgesteld waarin verslag wordt gedaan van de uitgevoerde werkzaamheden, behaalde successen en bereikte mijlpalen voor de activiteiten van de vereniging.

Binnen de P&C-systematiek van de vereniging worden vanuit de bruto lasten (de primaire kosten) bedragen toegerekend aan de extern gefinancierde activiteiten waarna de netto (op de contributie gefinancierde activiteiten drukkende) lasten resteren. Aan de toerekeningen liggen twee methoden ten grondslag. Voor Zestor en 10voordeleraar wordt voor verhuur (huisvesting en werkplekken) een systematiek gehanteerd van prijs (p) x afgenomen hoeveelheid (q) en voor dienstverlening (personeel, FIZ, en P&O) een combinatie van werkelijke salariskosten, uren x tarief (FIZ) en aantal medewerkers x tarief (ondersteuning P&O). Voor Zestor wordt tevens gebruik gemaakt van een vast opslagpercentage voor overige personeelskosten terwijl bij 10voordeleraar de werkelijke overige personeelskosten worden doorbelast. Voor de toerekening aan de sectorraden wordt gebruik gemaakt van een vooraf overeengekomen bedrag dat is gebaseerd op salariskosten plus een vast all-in bedrag voor overhead. Tot slot worden de resterende netto kosten (na toerekening aan de extern gefinancierde activiteiten van de ondersteunende afdelingen (FIZ, P&O en secretariaat) intern doorbelast aan de kostendragende afdelingen (bestuur & directie en beleid).

Tot slot wordt ten behoeve van het management en de coördinatoren een contributie-urenrapportage opgesteld en besproken. Deze rapportage volgt dezelfde frequentie als de managementrapportages. In deze urenrapportage worden per activiteit en per persoon de gerealiseerde uren afgezet tegen de begrote uren op jaarbasis en de begrote uren tot en met de verslagperiode.

Beleggingsbeleid

De liquide middelen worden beheerd conform het treasurystatuut van de Vereniging Hogescholen. Het treasurystatuut vormt de voor de Vereniging Hogescholen van toepassing zijnde gedragscode. Er wordt voor overtollige liquide middelen alleen gebruik gemaakt van spaar- depositorekeningen. Ultimo 2018 stonden alle liquide middelen op een betaalrekening of op een spaarrekening. Over de stand van de liquide middelen en de naleving van het treasurystatuut wordt middels een treasuryrapportage halfjaarlijks gerapporteerd aan de treasurycommissie. Over de besteding van de projectgelden wordt aan de subsidiegever jaarlijks verantwoording afgelegd, al dan niet voorzien van een controleverklaring van een onafhankelijk accountant.

Beleid inzake omvang en functie van eigen vermogen

Het eigen vermogen van de Vereniging Hogescholen bestaat per balansdatum uit een algemene reserve en staat ter vrije beschikking. Negatieve resultaten worden onttrokken aan het eigen vermogen. Positieve resultaten worden in beginsel teruggegeven aan de leden middels een contributiekorting tenzij het risicoprofiel aanleiding geeft tot versterking van het eigen vermogen.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

In 2015 is een notitie opgesteld over de gewenste hoogte van het eigen vermogen in relatie tot de (financiële) risico's die de vereniging loopt. Deze notitie is goedgekeurd in de algemene vergadering van 11 december 2015. Met de goedkeuring van deze notitie is besloten de minimumnorm voor de solvabiliteit te verhogen tot 40 procent en om de maximumnorm te laten vervallen. Tevens is besloten om een risico-identificatie en –evaluatie uit te voeren zodat nadrukkelijker het verband kan worden gelegd tussen de hoogte van het eigen vermogen, de risico's die de vereniging loopt en de maatregelen, onder andere in de governance, die genomen kunnen worden om de risico's te beheersen.

In het najaar van 2016 heeft deze risico-identificatie en –evaluatie, onder externe begeleiding door een gespecialiseerd bureau, plaatsgevonden. Tijdens een eerste sessie zijn door diverse medewerkers (directie, beleid, staf) risico's in kaart gebracht en ingeschat op kans en impact. Tijdens een tweede validatiesessie zijn de in kaart gebrachte risico's geschoond op dubbelingen en zijn verbeteringen aangebracht. Over de daaruit voortgekomen lijst met risico's is door het begeleidende bureau een Monte Carlo simulatie uitgevoerd. Een Monte Carlo simulatie is erop gericht om, door middel van een groot aantal willekeurige trekkingen, de kans te berekenen dat de in kaart gebrachte risico's zich gelijktijdig voordoen.

Met de auditcommissie is medio 2018 afgesproken het onderwerp risicoanalyse c.q. risicobeheersing jaarlijks te agenderen. De eerder uitgevoerde risicoanalyse hoeft niet jaarlijks of met een vaste frequentie te worden herhaald, maar blijft wel jaarlijks op de agenda. Dat kan ook in een minder mathematische vorm.

De belangrijkste (groepen van) risico's en onzekerheden hangen samen met het onderstaande.

- *Het karakter van de organisatie.* In algemene zin kan gesteld worden dat ingrijpende wijzigingen in de koers van de vereniging en de daarmee samenhangende inrichting van het verenigingsbureau, de financiële stabiliteit van de vereniging kunnen beïnvloeden. Daarnaast kan in algemene zin ook gesteld worden dat bij een vereniging het risico bestaat dat leden de vereniging verlaten.
- *Het eigenrisicodragerschap voor WW/BWRHBO.* Het financiële risico volgend uit WW en BWRHBO plus eventuele vervolgschade in algemene zin. Dit risico is in algemene zin geformuleerd zonder dit te koppelen aan specifieke activiteiten.
- *Het wegvallen van extern gefinancierde activiteiten.* Dit is een kleiner risico, maar het wegvallen van extern gefinancierde activiteiten zal niet in alle gevallen geheel of direct gecompenseerd kunnen worden door het verlagen van kosten. Out of pocketkosten kunnen over het algemeen snel afgebouwd worden maar overhead (huisvesting, ICT, bureaunkosten en ondersteuning P&O) niet.

Gerekend over de volledige lijst met risico's en met een zekerheidspercentage van 90 procent komt het risicoprofiel van de vereniging uit op 7,6 miljoen. Een zekerheidspercentage van 90 procent betekent dat er 10 procent kans bestaat dat een (weerstand)vermogen van 7,6 miljoen niet toereikend is. Het eigen vermogen van de Vereniging Hogescholen bedroeg ultimo 2018 7,8 miljoen.

1.9.6 Doelstelling

De Vereniging Hogescholen is een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid, is aangegaan voor onbepaalde tijd en is gevestigd te Den Haag.

Met inachtneming van de autonomie van de hogescholen heeft de Vereniging Hogescholen als doel⁵:

- a het bevorderen van de ontplooiing van het hoger beroepsonderwijs in relatie tot maatschappelijke ontwikkelingen;
- b het behartigen van de belangen van de hogescholen;
- c het bevorderen van de relatie tussen de hogescholen onderling en tussen de hogescholen en de samenleving;
- d het bevorderen van een doelmatige bestuurlijke onderwijs- en onderzoeksinhoudelijke samenwerking tussen de hogescholen en hun onderlinge afstemming;
- e het bevorderen van gezamenlijke standpunten ten dienste van het overleg met de ministers van onderwijs, cultuur en wetenschap en van economische zaken en klimaat;
- f het bevorderen van samenwerking tussen de hogescholen en de universiteiten;
- g het afsluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten.

De Vereniging Hogescholen beoogt geen winst.

⁵ Op 6 maart 2018 zijn de statuten gewijzigd.

1.9.7 Personalia

Bestuur

Het bestuur⁶ van de Vereniging Hogescholen kende in 2018 de volgende samenstelling:

- De heer mr. Th.C. de Graaf, voorzitter (beëindigd per 1 november 2018)
- De heer mr. M.H.J. Limmen (aangetreden per 1 december 2018)

- De heer J. Bogerd MBA, lid (aangetreden per 1 januari 2018)
- Mevrouw M. Brussaard, lid (aangetreden per 1 maart 2018)
- De heer drs. H.N. Hagoort, lid (aangetreden per 1 januari 2018)
- De heer prof. mr. H.M. de Jong, lid (aangetreden per 1 maart 2017)
- Mevrouw drs. E.C. Meijer, lid (aangetreden per 1 januari 2017)
- De heer drs. P.L.A. Rüpp, lid (beëindigd per 1 maart 2018)
- De heer dr. H.J. van Wijnen, lid (aangetreden per 1 maart 2016)

- De heer drs. R. Minnée is secretaris van het bestuur
- Mevrouw drs. C.M. Hageman is plaatsvervangend secretaris van het bestuur

De heer De Graaf is op 1 februari 2012 aangetreden als voorzitter van de Vereniging Hogescholen. Op 2 oktober 2015 is de heer De Graaf door de algemene vergadering van de Vereniging Hogescholen herbenoemd als voorzitter. Het voorzitterschap van de heer De Graaf is per 1 november 2018 beëindigd.

De heer Limmen is op 1 december 2018 aangetreden als voorzitter van de Vereniging Hogescholen.

De heer Bogerd is met het besluit van de algemene vergadering van 1 december 2017 per 1 januari 2018 benoemd tot lid van het bestuur.

Mevrouw Brussaard is met het besluit van de algemene vergadering van 1 december 2017 per 1 maart 2018 benoemd tot lid van het bestuur.

De heer Hagoort is met het besluit van de algemene vergadering van 1 december 2017 per 1 januari 2018 benoemd tot lid van het bestuur.

De heer De Jong is met het besluit van de algemene vergadering van 2 december 2016 per 1 maart 2017 benoemd tot lid van het bestuur.

Mevrouw Meijer is met het besluit van de algemene vergadering van 2 december 2016 per 1 januari 2017 benoemd tot lid van het bestuur.

De tweede zittingstermijn van de heer Rüpp is per 1 maart 2018 beëindigd.

De heer Van Wijnen is met het besluit van de algemene vergadering van 30 januari 2015 benoemd tot adviserend lid van het bestuur ter borging van de vertegenwoordiging van kleine(re) hogescholen in het bestuur. De heer Van Wijnen is met het besluit van de algemene vergadering van 11 december 2015 per 1 maart 2016 benoemd tot lid van het bestuur.

⁶ Leden op alfabetische volgorde.

Auditcommissie

De auditcommissie van de Vereniging Hogescholen kende in 2018 de volgende samenstelling:

- dhr. mr. L.K. Geluk, voorzitter (aangetreden per 27 maart 2015)
- dhr. drs. B. Verveld (aangetreden per 1 januari 2018)

De auditcommissie is met het besluit van de algemene vergadering van 27 maart 2015 omgevormd van een commissie van het bestuur tot een commissie van de algemene vergadering.

Directie

De directie van de Vereniging Hogescholen kende in 2018 de volgende samenstelling:

- dhr. drs. R. Minnée, directeur
- mw. drs. C.M. Hageman, plaatsvervangend directeur

2 Jaarrekening

Balans per 31 december 2018 (na bestemming resultaat)

Activa

Bedragen x € 1

	2018	2017
1 Immateriële vaste activa		
1a Website	33.395	50.092
1b Software	0	0
	33.395	50.092
2 Materiële vaste activa		
2a Gebouwen	3.727.796	3.813.735
2b Meubilair	105.943	168.274
2c Machines en apparatuur	109.073	109.645
	3.942.812	4.091.654
3 Vlottende activa		
3a Vorderingen	4.134.370	2.803.434
3b Liquide middelen	4.224.074	9.217.387
	8.358.444	12.020.821
Totaal	12.334.651	16.162.567

Passiva

Bedragen x € 1

2018**2017****4 Eigen vermogen**

4a Algemene reserve

7.803.291

8.224.520

4b Bestemde reserve

0

0

7.803.291**8.224.520****5 Voorzieningen****1.478.124****1.418.773****6 Kortlopende schulden****3.053.236****6.519.274****Totaal****12.334.651****16.162.567**

Staat van baten en lasten 2018

Bedragen x € 1

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Contributie gefinancierde activiteiten			
Baten			
7 Contributie	4.908.513	4.895.665	4.805.797
8 Rentebaten	1.313	0	5.713
9 Baten evenementen	148.684	180.000	0
10 Overige baten	139.964	5.000	15.700
Totaal baten	5.198.474	5.080.665	4.827.210
Lasten			
11 Personeelskosten	6.172.634	5.363.845	5.514.673
12 Huisvesting, ICT & bureaunkosten	960.265	957.766	992.027
13 Kosten beleidsdomeinen	856.948	931.000	702.163
Totaal lasten bruto	7.989.847	7.252.611	7.208.863
14 Af: Toerekening aan projecten	0	0	1.343.519
15 Af: Toerekening aan capaciteitsfunctie	990.879	899.506	972.160
16 Af: Toerekening beheerorganisatie 10vdl	1.380.120	1.292.933	0
17 Af: Toerekening aan congresbureau	0	0	126.115
Totaal toerekening	2.370.999	2.192.439	2.441.794
Saldo lasten netto	5.618.848	5.060.172	4.767.069
Resultaat contributie gefinancierde activiteiten	-420.374	20.493	60.141

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Extern gefinancierde activiteiten			
Transport:			
resultaat contributie gefinancierde activiteiten	-420.374	20.493	60.141
Projecten			
18 Projectbaten	207.942	0	6.046.914
19 Af: Out of pocketkosten	186.741	0	4.707.680
14 Af: Toegerekende kosten vanuit vereniging	0	0	1.343.519
20 Af: Toegerekende kosten vanuit 10vdl	21.201	0	0
Resultaat projecten	0	0	-4.285
Capaciteitsfunctie			
21 Baten capaciteitsfunctie	990.023	899.506	972.160
15 Af: Toegerekende kosten vanuit vereniging	990.879	899.506	972.160
Resultaat capaciteitsfunctie	-856	0	0
Beheerorganisatie 10vdl			
22 Baten beheerorganisatie 10vdl	2.616.371	2.792.933	0
23 Af: Out of pocketkosten	1.257.451	1.500.000	0
16 Af: Toegerekende kosten vanuit vereniging	1.380.120	1.292.933	0
20 Bij: Toerekening aan project Instroom pabo	21.201	0	0
Resultaat beheerorganisatie 10vdl	1	0	0
Congresbureau			
23 Baten congresbureau	0	0	284.367
24 Af: Out of pocketkosten	0	0	238.353
17 Af: Toegerekende kosten vanuit vereniging	0	0	126.115
Resultaat congresbureau	0	0	-80.101
Resultaat extern gefinancierde activiteiten	-855	0	-84.386
Resultaat vereniging	-421.229	20.493	-24.245
Bestemming resultaat			
Algemene reserve:			
Resultaat vereniging	-421.229	20.493	-24.245
Bestemde reserve:			
Resultaat vereniging	0	0	0
Totaal (mutatie eigen vermogen)	-421.229	20.493	-24.245

Kasstroomoverzicht 2018

Bedragen x € 1

	2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten		
<i>Bedrijfsresultaat</i> ⁷	-421.229	-24.245
Aanpassingen voor:		
– Afschrijvingen immateriële vaste activa	16.697	16.698
– Afschrijvingen materiële vaste activa	212.602	216.265
– Mutatie voorzieningen	59.351	50.760
– Veranderingen in werkkapitaal:		
– Mutatie vorderingen	-1.330.936	-1.248.601
– Mutatie kortlopende schulden	-3.466.038	-446.273
	-4.508.324	-1.411.151
<i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>	-4.929.553	-1.435.396
Kasstroom uit operationele activiteiten	-4.929.553	-1.435.396
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
– Investerings in immateriële vaste activa	0	0
– Investerings in materiële vaste activa	-63.760	-42.741
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-63.760	-42.741
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
– Ontvangsten uit langlopende schulden	0	0
– Aflossingen van langlopende schulden	0	0
– Betaald dividend	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutatie liquide middelen	-4.993.313	-1.478.137

Toelichting op de kasstroom

Uit het kasstroomoverzicht blijkt dat de liquide middelen zijn afgenomen met €4.993.000.

7 Inclusief financiële baten en lasten.

Algemene toelichting bij de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld op grond van algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en in het bijzonder de verslaggevingsregels zoals die gelden voor organisaties zonder winststreven (Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640).

Grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat

Waardering balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs dan wel lagere bedrijfswaarde onder aftrek van afschrijvingen. Op de immateriële vaste activa wordt lineair afgeschreven op basis van verwachte economische levensduur. Aanschaffingen met een waarde van minder dan €1.000 worden niet geactiveerd maar in de resultatenrekening als last verantwoord.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs dan wel lagere bedrijfswaarde onder aftrek van afschrijvingen. Op de materiële vaste activa wordt lineair afgeschreven op basis van verwachte economische levensduur. Aanschaffingen met een waarde van minder dan €1.000 worden niet geactiveerd maar in de resultatenrekening als last verantwoord.

Vorderingen

Door de Vereniging Hogescholen zijn activiteiten uitgevoerd waarvoor vorderingen bestaan op derden. Ten behoeve van het risico van oninbare debiteuren kan op basis van individuele beoordeling van de openstaande posten per 31 december een voorziening worden opgenomen. Het saldo van uitgevoerde activiteiten dat te vorderen is van derden is op de balans opgenomen onder de vorderingen. Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorziening onderhoud gebouwen

De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over en reeks van jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening wachtgeldverplichtingen

De Vereniging Hogescholen is eigen risicodragers voor de wachtgeldverplichtingen. Voor de hiermee samenhangende verplichtingen is een voorziening getroffen. De voorziening betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Voorziening personeelsuitgaven (jubilea)

De hoogte van de voorziening personeelsuitgaven (jubilea) is bepaald aan de hand van een ramingsmodel voor de contante waarde van de toekomstige verplichtingen. Dit model houdt rekening met alle toekomstige verplichtingen op basis van schaalmaxima, het gemiddelde personeelsverloop en een disconteringspercentage voor het bepalen van de contante waarde. Het gehanteerde model betreft een zo accuraat mogelijke interne inschatting.

Voorziening btw

Deze voorziening is in 2017 getroffen wegens een in 2018 uit te voeren suppletieaangifte over de jaren 2013 tot en met 2017 wegens ten onrechte niet in rekening gebrachte btw over belaste congresactiviteiten.

Voorziening verlieslatende contracten

Deze voorziening is in 2018 getroffen wegens een in 2018 afgesloten detacheringscontract waarvan de kosten hoger zijn dan de baten.

Kortlopende schulden

Door de Vereniging Hogescholen zijn activiteiten uitgevoerd waarvoor verplichtingen bestaan aan derden. Het saldo van uitgevoerde activiteiten waarvoor verplichtingen bestaan aan derden is op de balans opgenomen onder de kortlopende schulden.

Het saldo van de projecten waarvoor de Vereniging Hogescholen het management voert, is vermeld onder de kortlopende schulden. Het saldo ultimo boekjaar geeft de nog beschikbare projectsubsidies weer (bevoorschotting minus reeds verantwoorde baten) en bestaat uit een verplichting aan de subsidieverstrekker uit hoofde van lopende of reeds afgesloten maar nog niet afgerekende projecten.

De overige personeelsbeloningen betreffen beloningen welke deel uitmaken van het beloningspakket, zoals vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en uit te betalen vakantiedagen. De hiermee samenhangende verplichtingen zijn opgenomen onder de kortlopende schulden betreffen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Resultaatbepaling

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen enerzijds de som van de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties, subsidies en contributies met betrekking tot het boekjaar en de ontvangen rente uit eigen middelen en anderzijds de som van de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd, verliezen zodra zij voorzienbaar zijn. De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

Met belasting over het resultaat behoeft geen rekening gehouden te worden, daar de Vereniging Hogescholen niet vennootschapsbelastingplichtig is. Voor de btw heeft de Vereniging Hogescholen slechts beperkte belastingplicht.

Pensioenen

De Vereniging Hogescholen is voor wat betreft de pensioenregeling aangesloten bij een bedrijfstak-pensioenfonds en maakt derhalve gebruik van de mogelijkheid een toegezegd-pensioenregeling te verwerken als een toegezegde-bijdrageregeling. In geval van een tekort bij het pensioenfonds heeft de Vereniging Hogescholen geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. De risico's verbonden aan deze pensioenregeling zijn derhalve niet tot uitdrukking gebracht in de balans.

Overig

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatsbepaling zijn conform voorgaand jaar. Indien noodzakelijk zijn ten behoeve van het inzicht de vergelijkende cijfers opnieuw gerubriceerd.

Vreemde valuta

Indien activa en passiva luiden in vreemde valuta heeft omrekening plaatsgevonden tegen de officiële koersen per balansdatum. Transacties in vreemde valuta zijn gewaardeerd tegen de op dat moment geldende koers. Koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

Toelichting op de balans per 31 december 2018

1 Immateriële vaste activa

Bedragen x € 1

	Website	Software	Totaal
1 januari 2018			
Aanschafwaarde	83.487	46.830	130.317
Cumulatieve afschrijvingen	-33.395	-46.830	-80.225
Boekwaarde 1 januari 2018	50.092	0	50.092
Mutaties in 2018			
Investerings	0	0	0
Afschrijvingen	-16.697	0	-16.697
Inhaalafschrijvingen	0	0	0
Desinvesteringen	0	-46.830	-46.830
Cum.afsch.desinvesteringen	0	46.830	46.830
Totaal mutaties in 2018	-16.697	0	-16.697
31 december 2018			
Aanschafwaarde	83.487	0	83.487
Cumulatieve afschrijvingen	-50.092	0	-50.092
Boekwaarde 31 december 2018	33.395	0	33.395

De afschrijvingstermijnen die voor de immateriële vaste activa worden gehanteerd zijn als volgt:

Website: 5 jaar

Software: 3 jaar

2 Materiële vaste activa

Bedragen x € 1

	Gebouwen	Meubilair	Mach./app.	Totaal
1 januari 2018				
Aanschafwaarde	4.686.288	860.656	385.801	5.932.745
Cumulatieve afschrijvingen	-872.553	-692.382	-276.156	-1.841.091
Boekwaarde 1 januari 2018	3.813.735	168.274	109.645	4.091.654
Mutaties in 2018				
Investerings	0	2.848	60.912	63.760
Afschrijvingen	-85.939	-65.179	-61.484	-212.602
Inhaalafschrijvingen	0	0	0	0
Desinvesteringen	0	0	-119.570	-119.570
Cum.afsch.desinvesteringen	0	0	119.570	119.570
Totaal mutaties in 2018	-85.939	-62.331	-572	-148.842
31 december 2018				
Aanschafwaarde	4.686.288	863.504	327.143	5.876.935
Cumulatieve afschrijvingen	-958.492	-757.561	-218.070	-1.934.123
Boekwaarde 31 december 2018	3.727.796	105.943	109.073	3.942.812

Toelichting

De in 2018 gepleegde investeringen zijn als volgt te specificeren:

Meubilair

Rokersoverkapping	2.848
Totaal	2.848

Machines en apparatuur

PC's, laptops, tablets en telefoons	43.012
Servers en infrastructuur	13.822
Presentatieschermen plus toebehoren	4.078
Totaal	60.912

De afschrijvingstermijnen die voor de materiële vaste activa worden gehanteerd zijn als volgt:

- Gebouw Jan Evertstraat: 50 jaar
- Verbouwing: 10 jaar
- Meubilair: 10 jaar
- Automatiseringsapparatuur: 3 jaar
- Automatiseringsapparatuur (databekabeling): 10 jaar
- Apparatuur repro: 5 jaar

Op het pand aan de Prinsessegracht wordt niet afgeschreven, op het pand aan de Jan Evertstraat wel. Het pand is in mei 2017 getaxeerd op een marktwaarde van €6.985.000. De WOZ-waarde bedroeg op 1 januari 2018 €4.000.000.

3 Vlottende activa

3a Vorderingen

Bedragen x € 1	2018	2017
Debiteuren	2.096.980	1.264.563
Nog te factureren en ontvangen bedragen divers	489.997	156.916
Nog te factureren bedragen 10voordeleraar	1.122.353	1.198.545
Vooruitbetaalde bedragen	425.040	183.410
Totaal vorderingen	4.134.370	2.803.434

- De post debiteuren bestaat voornamelijk facturen voor afrekeningen van sectorraden, facturen aan Zestor, voorschotten 10voordeleraar en een grote factuur aan de MBO Raad voor de doorbelasting van toelatingstoetsen. De voorschotfacturen voor de contributie 2019 zijn verzonden in januari 2019 en zitten derhalve niet in het debiteurensaldo.
- De post nog te factureren en ontvangen bedragen divers betreft met name nog te factureren bijdragen voor de hbo monitor 2018, nog te factureren bijdragen voor kuo next 2018, diverse nog te factureren bedragen aan Zestor (waaronder salaris december), nog te ontvangen subsidie inzake het project Instroom Pabo en een vordering op de Hogeschool Rotterdam die gelijk is aan 50 procent van de getroffen voorziening verlieslatende contracten.
- De post nog te factureren bedragen 10voordeleraar betreft nog te verzenden facturen aan hogescholen inzake het project 10voordeleraar. Deze facturen zijn in het eerste kwartaal van 2019 verzonden.
- De post vooruitbetaalde bedragen heeft met name betrekking op het collectieve HTM-abonnement, bevoorschotting voor NS-abonnementen, de contributie voor het lidmaatschap van Neth-ER voor 2019, de voor 2019 betaalde licentie voor het vraagproductie- en toetsafnamesysteem van 10voordeleraar en diverse overige vooruitbetaalde bedragen (overlopende posten).

3b Liquide middelen

Bedragen x € 1	2018	2017
Saldo kas	332	356
Saldo banken	4.223.742	9.217.031
Totaal liquide middelen	4.224.074	9.217.387

4 Het eigen vermogen

4a Algemene reserve

Bedragen x € 1	2018	2017
Saldo 1 januari	8.224.520	8.248.765
Af: resultaatbestemming	-421.229	-24.245
Totaal algemene reserve	7.803.291	8.224.520

5 Voorzieningen

Bedragen x € 1	2018	2017
Voorziening onderhoud gebouwen	360.207	539.349
Voorziening wachtgeldverplichtingen	756.508	736.331
Voorziening personeelsuitgaven (jubilea)	134.709	120.593
Voorziening btw	0	22.500
Voorziening verlieslatende contracten	154.700	0
Voorziening langdurige ziekte	72.000	0
Totaal voorzieningen	1.478.124	1.418.773
Kort (= < jaar)	593.145	682.787
Lang (> jaar)	884.979	735.986
Totaal	1.478.124	1.418.773

Van de totale post voorzieningen heeft een bedrag €593.145 betrekking op verplichtingen met een looptijd tot één jaar en €884.979 op verplichtingen met een looptijd langer dan een jaar.

Voorziening onderhoud gebouwen

Bedragen x € 1	2018	2017
Saldo 1 januari	539.349	373.971
Dotatie	253.266	248.608
Ottrekking	-432.408	-83.230
Totaal voorziening onderhoud gebouwen	360.207	539.349
Kort (= < jaar)	296.286	504.981
Lang (> jaar)	63.921	34.368
Totaal	360.207	539.349

De onderhoudsvoorziening wordt gebruikt als egalisatievoorziening ter financiering van het meerjarig onderhoudsplan 2012-2035 dat is opgesteld door een bouwkundig adviseur. Aan de onderhoudsvoorziening is in 2018 conform plan een bedrag van €253.266 gedoteerd. In de toekomstige jaarlijkse dotaties wordt rekening gehouden met prijsstijgingen.

Voor de jaren 2012 tot en met 2035 voorziet het onderhoudsplan in jaarlijks onderhoud, meerjarig (groot) onderhoud, onvoorzien c.q. ongepland onderhoud en beheer. Hiermee worden er sinds 2012 geen onderhoudskosten meer verantwoord in de exploitatie en lopen alle onderhoudskosten via de onderhoudsvoorziening.

In 2018 is er €432.408 onttrokken aan de voorziening in verband met groot onderhoud (buitenschilderwerk en gerelateerde werkzaamheden), jaarlijks onderhoud en diverse andere incidentele onderhoudswerkzaamheden.

Voorziening wachtgeldverplichtingen

Bedragen x € 1	2018	2017
Saldo 1 januari	736.331	878.059
Dotatie	171.730	33.904
Onttrekking	-151.553	-175.213
Vrijval	0	-419
Totaal voorziening wachtgeldverplichtingen	756.508	736.331
Kort (= < jaar)	125.475	140.476
Lang (> jaar)	631.033	595.855
Totaal	756.508	736.331

Het saldo per 31 december 2018 heeft betrekking op vijf personen. Hieronder is één persoon waarmee het dienstverband begin 2019 is beëindigd. Omdat het besluit hiertoe reeds is genomen in 2018 is ten laste van 2018 een dotatie aan de voorziening gedaan. De lasten van deze voorziening ad €102.000 zijn doorberekend aan 10voordeleraar.

Daarnaast is een aanvullende dotatie van €70.000 voor een andere persoon. Dit betreft een administratieve correctie op basis van de prognose van de uitkeringsinstantie(s).

De onttrekkingen hebben betrekking op alle personen die gedurende 2018 geheel of gedeeltelijk in de wettelijke of bovenwettelijke wachtgeldregeling zaten.

Voorziening personeelsuitgaven (jubilea)

Bedragen x € 1	2018	2017
Saldo 1 januari	120.593	115.983
Dotatie	25.424	7.875
Onttrekking	-11.308	-3.265
Vrijval	0	0
Totaal voorziening personeelsuitgaven (jubilea)	134.709	120.593
Kort (= < jaar)	1.326	14.830
Lang (> jaar)	133.383	105.763
Totaal	134.709	120.593

Het saldo per 31 december 2018 betreft de berekende stand per die datum op basis van de per die datum in dienst zijn de medewerkers.

Voorziening btw

Bedragen x € 1	2018	2017
Saldo 1 januari	22.500	0
Dotatie	0	22.500
Onttrekking	-18.843	0
Vrijval	-3.657	0
Totaal voorziening btw	0	22.500
Kort (= < jaar)	0	22.500
Lang (> jaar)	0	0
Totaal	0	22.500

De voorziening btw is in 2017 gevormd wegens een in 2018 uit te voeren suppletieaangifte btw over de jaren 2013 tot en met 2017 inzake met btw belaste congresactiviteiten waarvoor in de genoemde jaren ten onrechte geen btw in tekening is gebracht en afgedragen. Na afwikkeling van de suppletieaangifte in 2018 is het resterende saldo vrijgevallen.

Voorziening verlieslatende contracten

Bedragen x € 1	2018	2017
Saldo 1 januari	0	0
Dotatie	154.700	0
Onttrekking	0	0
Vrijval	0	0
Totaal voorziening verlieslatende contracten	154.700	0
Kort (= < jaar)	132.100	0
Lang (> jaar)	22.600	0
Totaal	154.700	0

In verband met de detachering van een voormalig medewerker van het bureau aan de Hogeschool Rotterdam tegen 50 procent van de loonkosten is een voorziening getroffen voor 100 procent van de gerelateerde loonkosten tot het einde van de detacheringsovereenkomst. Aan de debetzijde van de balans is een vordering opgenomen voor 50 procent van dit bedrag.

Voorziening langdurige ziekte

Bedragen x € 1	2018	2017
Saldo 1 januari	0	0
Dotatie	72.000	0
Onttrekking	0	0
Vrijval	0	0
Totaal voorziening langdurige ziekte	72.000	0
Kort (= < jaar)	37.958	0
Lang (> jaar)	34.042	0
Totaal	72.000	0

Wegens langdurige ziekte is per 31 december 2018 een voorziening gevormd.

6 Kortlopende schulden

Bedragen x € 1	2018	2017
Projecten		
10voordeleraar (subsidie OCW)	0	528.286
Een Goede Basis (subsidie OCW)	0	248.139
Voorschot hogescholen 10voordeleraar	447.004	540.942
Nog te ontvangen facturen 10voordeleraar	386.166	180.625
Nog te betalen bedragen projecten	0	323.375
Overig		
Schulden aan leveranciers	1.007.405	1.902.161
Te betalen Belastingdienst	176.303	194.267
Te betalen vakantietoelage en eindejaarsuitkering	214.763	209.894
Te betalen vakantiedagen	133.373	140.618
Nog te betalen bedragen	118.202	308.340
Terug te betalen contributie 2016	0	222.526
Vooruitontvangen bedragen	24.371	1.246
Vooruitgefactureerde bedragen	0	12.588
HBO-monitor 2017	0	172.347
Afwikkeling liquidatie stichting waarborgfonds	222.000	0
Provisiegelden zorgarrangement	0	1.253.943
AC-scholenoverleg	262.426	239.015
Sectorraad HEO	21.747	0
Platform examencommissies	2.119	2.155
Personeelsvereniging	36.812	38.806
Saldo diversen	545	1
Totaal kortlopende schulden	3.053.236	6.519.274

- De kortlopende schulden zijn ten opzichte van 2017 in totaal afgenomen met €3.466.000.
- De subsidies voor 10voordeleraar en Een Goede Basis zijn in 2018 afgerekend.
- De post nog te betalen bedragen projecten, die samenhang met de projectfase van 10voordeleraar, is in het kader van de afrekening in 2018 volledig afgewikkeld.
- De post schulden aan leveranciers (crediteuren) is met €895.000 afgenomen.
- Het bedrag aan terug te betalen contributie 2016 is in 2018 afgewikkeld.
- Het saldo op HBO-monitor 2017 is in 2018 afgewikkeld.
- In verband met de liquidatie van de stichting waarborgfonds is een bedrag van €222.000 ontvangen dat dient te worden verdeeld onder de hogescholen.
- De post 'provisiegelden zorgarrangement' van € 1.254.000 is in 2018 uitgekeerd aan de hogescholen.
- Alle overige posten samen verklaren het restant verschil van €156.000.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Leaseverplichtingen

De Vereniging Hogescholen heeft leasecontracten voor printers, koffieapparaten en voor een auto voor de voorzitter.

De contracten lopen door tot september 2019 (koffieapparaten), november 2019 (printers) en december 2019 (auto voorzitter).

De leaseverplichtingen voor de resterende looptijd bedragen in totaal €68.133, berekend tegen het prijspeil van ultimo 2018.

Overig

In verband met de liquidatie van de stichting waarborgfonds is in 2014 door de stichting waarborgfonds een bedrag €3.531.000 ter beschikking gesteld aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ter afdekking van het risico van een door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verstrekte garantstelling aan het Ministerie van Financiën voor een verstrekte schatkistlening aan een hogeschool. Uiterlijk in 2022 loopt deze garantstelling ten einde en valt het ter beschikking gestelde bedrag van €3.531.000 vrij aan de hogescholen als de uiteindelijk rechthebbenden. De Vereniging Hogescholen treedt hierbij op namens de rechthebbende hogescholen en ziet er op toe dat het bedrag van €3.531.000 conform de vastgelegde verdeelsleutel door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap wordt uitbetaald aan de hogescholen.

Toelichting op de staat van baten en lasten 2018

Contributie Gefinancierde Activiteiten

Bedragen x € 1

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
Baten			
7 Contributie			
Basiscontributie	4.908.513	4.895.665	4.805.797
Af: contributiebijstelling	0	0	0
Totaal contributie	4.908.513	4.895.665	4.805.797
8 Rentebaten	1.313	0	5.713
9 Baten evenementen	148.684	180.000	0
10 Overige baten	139.964	5.000	15.700
Totaal baten	5.198.474	5.080.665	4.827.210

7 Contributies

Onder deze post zijn de contributiebijdragen opgenomen die de vereniging conform de begroting 2018 aan haar leden in rekening heeft gebracht plus de contributie die in rekening is gebracht aan de Politieacademie die in 2018 is toegetreden als geassocieerd lid.

8 Rentebaten

De rentebaten bestaan uit rentevergoedingen op liquide middelen. Het betreft uitsluitend spaarrekeningen en deposito's bij drie Nederlandse systeemrelevante banken. Liquide middelen worden beheerd conform het treasury statuut. De ontvangen rente is laag ten gevolge van de lage rentestanden.

9 Baten evenementen

Hier worden de baten van de betaalde evenementen verantwoord. Deze zijn lager uitgevallen dan begroot door een tegenvallende opkomst bij het jaarcongres 2018.

10 Overige baten

Van de overige baten heeft €99.000 betrekking op de detachering van een voormalig medewerker van het bureau aan de Hogeschool Rotterdam (€22.000 voor 2018 en €77.000 als vordering voor de toekomstige perioden). Daarnaast is er €16.000 aan gemaakte kosten doorbelast aan zes hogescholen in verband met een advies ten aanzien van de agro-foodsector in de Zuidwestelijke Delta. €16.000 heeft betrekking op de afboeking van twee verplichtingen en een saldo op de voorziening btw. Het restant van €9.000 heeft betrekking op ontvangen vacatiegelden, een extra doorbelasting aan de Stichting Zorgverzekering Gepensioneerden HBO en in rekening gebrachte administratiekosten.

Bedragen x € 1

realisatie **begroting** **realisatie**
2018 **2018** **2017**

Lasten

11 Personeelskosten

Salarissen

Salarissen en detacheringen inclusief sociale lasten/pensioenen 5.560.458 5.013.845 5.078.131

Totaal salarissen

5.560.458 **5.013.845** **5.078.131**

Overige personeelskosten

Collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering 11.925 0 0

Diensten van derden / inhuur externen 17.809 26.000 19.005

Diverse personeelskosten 28.168 7.000 9.291

Kosten arbovoorzieningen 25.094 15.000 44.813

Kosten gezondheidsbeleid 37.821 30.000 33.716

Leaseauto's 22.328 23.000 22.456

Reis- en verblijfkosten zakelijk 28.119 15.000 19.672

Reiskosten woon-werk 117.597 129.000 148.434

Uitzendkrachten 0 25.000 30.382

Vorming en opleiding 84.232 70.000 70.357

Wervingskosten 52.555 10.000 4.931

WW-uitgaven/mutatie voorziening wachtgeldverplichtingen 186.528 0 33.485

Totaal overige personeelskosten

612.176 **350.000** **436.542**

Totaal personeelskosten

6.172.634 **5.363.845** **5.514.673**

Salarissen

De salariskosten liggen in totaal €546.000 boven begroot bestaande uit hogere kosten op de contributie-gefinancierde activiteiten (€472.000 boven begroot) en hogere kosten op de extern gefinancierde activiteiten (€74.000 hoger dan begroot, maar dit drukt niet op het resultaat van de vereniging).

De hogere salariskosten op contributiegefinancierde activiteiten worden veroorzaakt door een zevental oorzaken.

- De totale salarislasten van een voormalig medewerker van het bureau bedragen €198.000 (over de gehele looptijd van de overeenkomst). Hiervan is c.q. wordt 50 procent in rekening gebracht aan de Hogeschool Rotterdam.
- De salarisverhoging op grond van de nieuwe cao verklaart €90.000.
- Er is een nieuwe voorziening wegens langdurige ziekte gevormd waaraan een bedrag van €72.000 gedoteerd is.

- Uitbreidingen verklaren €57.000.
- Niet begrote detacheringen verklaren €31.000.
- De dotatie voorziening jubilea verklaart €25.000.
- Vrijval vakantiedagen en overige posten verklaren €1.000 (positief).

Overige personeelskosten

De overige personeelskosten zijn samen €76.000 hoger dan begroot.

Dit is voor €43.000 het gevolg van hogere wervingskosten in verband met de werving van de nieuwe voorzitter.

Alle overige posten samen zijn goed voor de resterende €33.000. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de kosten van de collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering (€12.000, niet begroot), kosten arbovoorzieningen en kosten gezondheidsbeleid (samen €18.000 boven begroot), vorming en opleiding (€14.000 boven begroot), reis- en verblijfkosten zakelijk (€13.000 boven begroot) en tot slot diverse personeelskosten (€21.000 boven begroot). Voor deze laatste post geldt dat dit voor een belangrijk deel het gevolg is van een verschuiving van de domeinkosten naar de overige personeelskosten. Zo werden bijvoorbeeld de kerstpakketten, het kerstdiner en de werkgeversbijdrage aan de personeelsvereniging in het verleden geboekt ten laste van de diverse verenigingskosten (gebonden aan een beleidsdomein) en met ingang van 2018 ten laste van de overige personeelskosten. Tegenover deze overbestedingen staan lagere bestedingen op uitzendkrachten (€25.000, geheel niet aangesproken), reiskosten woon-werk (€11.000 lager) en diensten van derden (€8.000 lager).

12 Huisvesting, ICT & bureaunkosten

Bedragen x € 1

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
Huisvesting			
Afschrijvingskosten gebouwen + verbouwingen	85.939	86.000	85.881
Afschrijvingskosten meubilair	65.179	65.000	75.052
Diverse belastingen	1.996	3.000	2.058
Diverse huisvestingskosten	0	5.000	18.038
Dotatie aan onderhoudsvoorziening	253.266	253.266	248.608
Energiekosten	57.780	55.000	49.445
Onderhoud meubilair	143	0	0
Onroerendzaakbelasting	16.605	16.000	15.649
Schoonmaakkosten	81.174	78.500	77.937
Servicekosten	53.387	53.000	50.479
Water	735	2.000	1.601
Totaal huisvestingskosten	616.204	616.766	624.748

Bedragen x € 1	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
ICT			
Afschrijvingskosten machines & apparatuur	61.484	50.000	55.332
Diverse ICT	6.133	0	0
Kosten internet	13.695	15.000	16.915
Leasekosten printers	46.804	48.000	47.156
Machines en apparatuur (aanschaffingen < 1.000)	24.133	30.000	22.487
Onderhoud machines en apparatuur	976	3.000	1.010
Onderhoud, support en licenties software	50.824	45.000	45.466
Software	0	1.000	1.864
Systeembeheer	5.353	10.000	34.553
Totaal ICT	209.402	202.000	224.783
Bureaunkosten			
Accountantskosten	27.074	26.000	25.109
Assurantiën	24.082	24.000	26.151
Diverse bureaunkosten	12.934	5.000	8.372
Kantine / koffie- en theevoorziening	22.484	26.000	22.581
Kantoorbenodigdheden	3.238	5.000	3.777
Papierkosten	1.959	3.000	1.994
Portokosten	10.221	15.000	11.144
Telefoonkosten	32.667	35.000	43.368
Totaal bureaunkosten	134.659	139.000	142.496
Totaal huisvesting, ICT en bureaunkosten	960.265	957.766	992.027

In totaal is op huisvesting, ICT en bureaunkosten €2.500 meer besteed dan begroot.

De huisvestingskosten zijn vrijwel gelijk aan de begroting uitgekomen.

De ICT-kosten zijn 7.000 hoger uitgevallen, met name door hogere afschrijvingskosten en een onderzoek naar de staat van de informatiebeveiliging. Daar staan lagere bestedingen op andere posten tegenover.

De bureaunkosten zijn €4.000 lager uitgevallen waarbij posten elkaar onderling compenseren.

13 Kosten beleidsdomeinen

Bedragen x € 1

	realisatie	begroting	realisatie
	2018	2018	2017
Afschrijving website	16.697	17.000	16.697
Algemene vergadering	44.818	35.000	31.233
Bestuurlijke informatievoorziening	21.402	22.000	21.402
Bestuurscommissies	21.971	45.000	25.418
Bestuurskosten	17.377	20.000	34.086
Brancheprotocol Kwaliteit Onderzoek (BKO)	68.672	117.000	87.143
Communicatieactiviteiten	69.798	60.000	74.520
Deelname externe organisaties	112.920	102.000	102.528
Diverse representatiekosten	6.239	17.000	17.611
Diverse verenigingskosten	47.433	15.000	40.290
Documentatie en bibliotheek	43.265	45.000	42.928
Drukwerk en marketing	3.911	20.000	19.800
Extern advies	87.342	100.000	88.691
HBO-discours	8.439	15.000	23.817
Internationalisering	9.732	10.000	9.755
Nieuwjaarsreceptie	7.074	10.000	9.760
Onderhoud website	13.245	15.000	8.602
Stuurgroep lerarenopleidingen	410	0	3.280
Out of pocketkosten evenementen	201.412	200.000	0
Sectorale adviescolleges	16.911	16.000	14.199
Sectorplannen	1.656	30.000	9.656
Vergaderkosten bureau	36.224	20.000	20.747
Totaal kosten beleidsdomeinen	856.948	931.000	702.163

De kosten beleidsdomeinen bestaan uit kosten welke een directe relatie met de beleidsdomeinen hebben. Deze kosten zijn in de activiteitenbegroting en -rapportage gekoppeld aan de beleidsdomeinen.

De kosten beleidsdomeinen zijn in totaal €74.000 lager dan begroot. Dit saldo betreft een scala aan plussen en minnen. Een zestal grote verschillen (samen €67.000) staat hieronder vermeld. De overige posten samen verklaren de laatste €7.000.

Brancheprotocol Kwaliteit Onderzoek (BKO)	-48.000	Minder besteding.
Diverse verenigingskosten	32.000	Meer besteding.
Sectorplannen	-28.000	Vrijwel geheel niet aangesproken.
Bestuurscommissies	-23.000	Minder besteding.
Vergaderkosten bureau	16.000	Meer besteding.
Drukwerk en marketing	-16.000	Minder besteding.
Overige posten besteding.	-7.000	Per saldo minder
Totaal	-74.000	

14 Af: Toerekening aan projecten

Bedragen x € 1

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
Salarissen	0	0	1.145.369
Overhead	0	0	198.150
Totaal toerekening aan projecten	0	0	1.343.519

De Vereniging Hogescholen rekent vanuit de eigen exploitatie salaris- en overheadkosten toe aan de projecten. Aangezien er voor 2018 geen projecten waren begroot en ook niet in uitvoering zijn geweest staan de begroting 2018 en de realisatie 2018 op nul.

15 Af: Toerekening aan capaciteitsfunctie

Bedragen x € 1

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
Salarissen	803.212	715.426	768.162
Overhead	187.667	184.080	203.998
Totaal toerekening aan capaciteitsfunctie	990.879	899.506	972.160

De Vereniging Hogescholen rekent vanuit de eigen exploitatie salaris- en overheadkosten toe aan de capaciteitsfunctie.

Deze toerekeningen hebben betrekking op de volgende stichtingen en sectorraden:

- Stichting Zestor
- Stichting Zorgverzekering Gepensioneerden hbo
- Sectorraad htno
- Sectorraad hss
- Sectorraad heo

De toegerekende salariskosten liggen hoger, hoofdzakelijk door hogere toerekeningen aan de sectorraden htno (Roadmap) en heo (uitbreiding inzet) en aan Zestor (personeelsmutaties en hogere salarislaster).

16 Af: Toerekening beheerorganisatie 10vdl

Bedragen x € 1

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
Salarissen	1.196.338	1.107.933	0
Overhead	183.782	185.000	0
Totaal toerekening aan beheerorganisatie 10vdl	1.380.120	1.292.933	0

De toegerekende salariskosten liggen hoger, hoofdzakelijk door de doorbelasting van een dotatie aan de voorziening wachtgeldverplichtingen.

17 Af: Toerekening aan congresbureau

Bedragen x € 1

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
Salarissen	0	0	69.808
Overhead	0	0	56.307
Totaal toerekening aan congresbureau	0	0	126.115

De Vereniging Hogescholen rekende tot en met 2017 vanuit de eigen exploitatie salaris- en overheadkosten toe aan de het congresbureau. Aangezien de activiteiten van het congresbureau vanaf 2018 zijn ondergebracht onder de contributie gefinancierde activiteiten binnen team communicatie (evenementenbureau) staan de begroting 2018 en de realisatie 2018 op nul.

Projecten

In 2018 heeft dit betrekking op de volgende projecten:

- 10voordeleraar (nagekomen resultaat op grond van afrekening)
- Een Goede Basis (nagekomen resultaat op grond van afrekening)
- Instroom pabo (gestart in 2018 maar niet begroot)

De afrekeningen voor 10voordeleraar en Een goede basis geven geen resultaateneffect aangezien de projectbaten gelijk zijn gesteld aan zijn de afrekening van de out of pocketkosten in 2018.

Instroom pabo geeft ook geen resultaateneffect aangezien de projectbaten gelijk zijn de out of pocketkosten plus de toegerekende salaris- en overheadkosten.

18 Projectbaten

Bedragen x € 1

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
10voordeleraar	-251.205	0	5.066.504
Een goede basis	80.149	0	906.779
Instroom pabo	378.998	0	0
Kwaliteit en studiesucces	0	0	64.500
Vreemde ogen dwingen	0	0	9.131
Totaal baten projecten	207.942	0	6.046.914

Capaciteitsfunctie

Het resultaat op de capaciteitsfunctie is licht negatief door een klein verschil in de toegerekende kosten en de contractueel overeengekomen baten.

Beheerorganisatie 10vdl

De beheerorganisatie 10voordeleraar geeft geen resultaat-effect aangezien de projectbaten gelijk zijn de out of pocketkosten plus de toegerekende salaris- en overheadkosten.

Den Haag, 12 april 2019

Namens het bestuur,

mr. M.H.J. Limmen,
voorzitter

drs. R. Minnée,
secretaris

Overige gegevens

1 Bestemming resultaat.

Het resultaat wordt middels de resultaatbestemming ten laste gebracht van de algemene reserve.

2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.

Deze is bijgevoegd.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Vergadering en het bestuur van Vereniging Hogescholen

Leidse Schouw 2
2408 AE Alphen aan den Rijn
Postbus 352
2400 AJ Alphen aan den Rijn

A. Verklaring over de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Vereniging Hogescholen te Den Haag gecontroleerd.

T (0172) 78 21 30
alphenaanderrijn@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 64599892

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening, uitgezonderd de gevolgen van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking' een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Hogescholen per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de WNT.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel met beperking

Onder de kortlopende schulden was een schuld opgenomen voor een bedrag van € 1.254.000 met betrekking tot in 2017 ontvangen provisiegelden over de periode 2011 tot en met 2016. Naar onze mening zou dit bedrag ultimo 2017 opgenomen moeten zijn als bestemmingsreserve in het eigen vermogen. In 2018 is hiervoor nog aanvullend € 202.000 ontvangen. Naar onze mening betreffen dit ontvangsten voor eigen rekening en hadden de in 2018 provisiegelden via de staat van baten en lasten 2018 als opbrengst verantwoord moeten worden. In 2018 is het volledige bedrag uitgekeerd aan de leden. Deze uitbetalingen zouden in 2018 als lasten in de staat van baten en lasten verwerkt moeten worden. Het saldo van de baten en lasten dient jaarlijks via de resultaatbestemming onttrokken te worden aan de bestemmingsreserve. In de huidige jaarrekening zijn de ontvangsten beschouwd als ontvangsten voor rekening van derden waardoor zij dit als kortlopende schuld op de balans zijn gepresenteerd. Ultimo 2018 is het eigen vermogen van de vereniging, na verwerking van het resultaat 2018, juist opgenomen. Het resultaat is € 1.254.000 te hoog gepresenteerd.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Hogescholen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel met beperking.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven" is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven" en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven".

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven" en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Algemene Vergadering is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen en het Controleprotocol WNT 2018. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de audit commissie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Alphen aan den Rijn, 12 april 2019

Van Ree Accountants

mr.dr.s. G.J. de Jong RA

Bijlagen

Bijlage 1

Overzicht lasten per activiteit (inzet personeel plus out of pocketkosten)

Bedragen x €1.000

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie vs Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Beleidsdomeinen				
Verenigingszaken	639	621	18	670
Communicatie	1.357	1.205	152	733
Algemeen onderwijsbeleid	643	475	167	394
Onderzoek	551	728	-177	566
Sectoraal onderwijsbeleid	507	428	79	581
Internationalisering	303	199	104	283
Arbeidsvoorwaarden	567	501	66	569
Financiën en Governance	289	304	-15	291
Informatievoorziening	360	275	86	321
Totaal beleidsdomeinen	5.216	4.736	480	4.406
Overig				
Management	403	325	79	361
Totaal overig	403	325	79	361
Totaal contributie gefinancierde activiteiten	5.619	5.060	559	4.767

Toelichting

Voor de begroting en de realisatie 2018 is gebruik gemaakt van een systematiek waarbij de totale lasten van de activiteiten (de beleidsdomeinen en management) één-op-één zijn te relateren aan de staat van baten en lasten. In de bovenstaande tabel zijn de gerealiseerde uren op de activiteiten vermenigvuldigd met de nacalculatorische uurtarieven. Vervolgens zijn de gerealiseerde out of pocketkosten van de activiteiten daarbij opgeteld. Het totaal van de realisatie 2018 in bovenstaande tabel (€5.619.000) sluit aan op het saldo nettolasten op contributie gefinancierde activiteiten in de staat van baten en lasten.

Zie bijlage 2 voor een nadere specificatie van de begrote en gerealiseerde uren op de bovengenoemde activiteiten.

In de realisatie en de begroting zijn de hieronder vermelde uurtarieven gehanteerd.

Uurtarief	Realisatie	Begroting	Verschil	%
Voorzitter en directie	€ 157	€ 144	+/+ € 13	+/+ 9,0%
Beleid	€ 101	€ 92	+/+ € 9	+/+ 9,0%

De in de realisatie gehanteerde tarieven liggen 9,0% hoger dan de in de begroting gehanteerde tarieven doordat de totale kosten hoger zijn dan begroot.

Contributieactiviteiten

Per activiteit staat hieronder een korte verklaring van de verschillen tussen de begrote kosten en de gerealiseerde kosten. Bij alle activiteiten geldt dat dit wordt verklaard door drie factoren: meer of minder uren, in combinatie met een hoger uurtarief (samen uren x tarief) en hogere of lagere out of pocketkosten.

Verenigingszaken

De kosten van verenigingszaken zijn €18.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door lagere kosten uren (min €4.000) tegen hogere out of pocketkosten (plus €22.000). Deze hogere out of pocketkosten betreffen met name de kosten van het afscheid van Thom de Graaf (diverse verenigingskosten) en hogere kosten deelname externe organisaties. Daar staan weer lagere kosten voor extern advies tegenover.

Communicatie

De kosten van de activiteit communicatie zijn €152.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere kosten uren (plus €164.000) tegen lagere out of pocketkosten (min €12.000). De lagere out of pocketkosten worden met name veroorzaakt door hogere communicatiekosten en lagere marketingkosten.

Algemeen onderwijsbeleid

De kosten voor de activiteit algemeen onderwijsbeleid zijn €167.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere kosten uren (plus €153.000) en hogere out of pocketkosten (plus €14.000). De hogere out of pocketkosten zijn met name veroorzaakt door kosten voor bijeenkomsten voor onder andere curriculum.nu, platform professionele masters en aansluiting havo/vwo met hbo.

Onderzoek

De kosten voor activiteit onderzoek zijn €177.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door lagere kosten uren (min €129.000 door een verschuiving van uren naar de activiteit internationalisering) en door lagere out of pocketkosten (min €48.000). Deze lagere out of pocketkosten zijn vrijwel geheel het gevolg van lagere kosten voor BKO.

Sectoraal onderwijsbeleid

De kosten voor de activiteit sectoraal onderwijsbeleid zijn €79.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere kosten uren x tarief (plus €108.000, door uitbreiding van capaciteit) en lagere out of pocketkosten (min €29.000). Deze lagere out of pocketkosten zijn het gevolg van lagere bestedingen voor sectorplannen.

Internationalisering

De kosten voor de activiteit internationalisering zijn €104.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere kosten uren (plus €108.000, door extra inzet vanwege internationaliseringsagenda) en lagere out of pocketkosten (min €4.000). Deze lagere out of pocketkosten zijn het gevolg van lagere bestedingen voor bestuurscommissies.

Arbeidsvoorwaarden

De kosten voor de activiteit arbeidsvoorwaarden zijn €66.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere kosten uren (plus €68.000) en marginaal lagere out of pocketkosten (min €2.000).

Financiën & Governance

De kosten voor de activiteit financiën & governance zijn €15.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door lagere kosten uren (min €3.000) en lagere out of pocketkosten (min €12.000). Deze lagere out of pocketkosten zijn het gevolg van lagere bestedingen voor bestuurscommissies en vergaderkosten.

Informatievoorziening

De kosten voor de activiteit informatievoorziening zijn €86.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere kosten uren (plus €90.000 door een verschuiving van uren vanuit financiën & governance) en iets lagere out of pocketkosten (min €4.000).

Management

De kosten van management worden op dezelfde manier bepaald als de kosten voor de beleidsdomeinen omdat management wordt behandeld als een primaire activiteit. Het gehanteerde tarief voor management is wel hoger dan het tarief voor de beleidsadviseurs. Out of pocketkosten komen hier niet voor. De kosten voor management zijn €79.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere kosten uren x tarief.

Bijlage 2

Overzicht uren per activiteit

Ten behoeve van het management en de coördinatoren wordt voor de contributieactiviteiten een uren-rapportage opgesteld. In deze urenrapportage worden per activiteit en per persoon de gerealiseerde uren afgezet tegen de begrote uren op jaarbasis.

In de onderstaande tabel is per activiteit weergegeven hoeveel uren er waren begroot voor 2018 plus het procentuele aandeel dat die taak vertegenwoordigt in het totale aantal begrote uren voor 2018. Dit aantal is afgezet tegen de gerealiseerde uren per taak plus de procentuele verdeling van de gerealiseerde uren. Vervolgens is het verschil in de procentuele verdelingen aangegeven. Hoewel deze tabel dus zowel de absolute uren als de verdeling daarvan toont, ligt de nadruk op de verdeling van de uren.

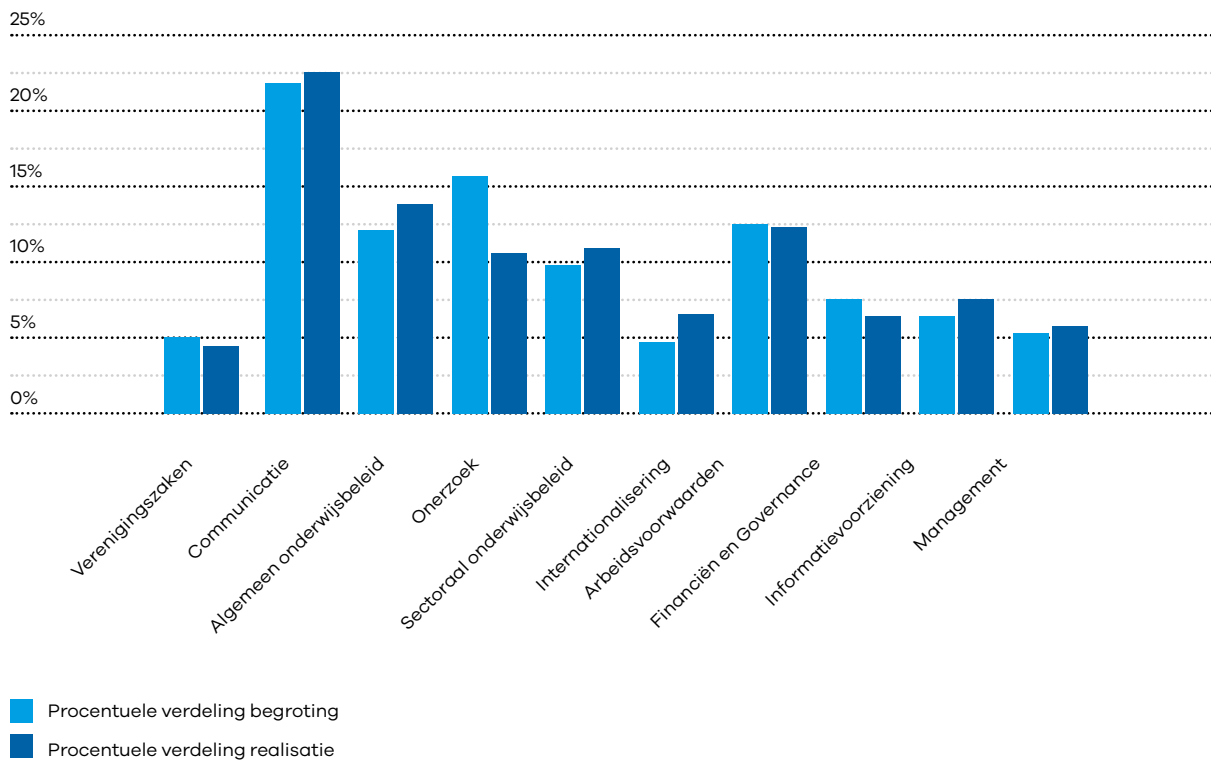
Verdeling uren over activiteiten (absoluut en procentueel)

Uren x 1

	Begroting 2018	Procentuele verdeling	Realisatie 2018	Procentuele verdeling	Vershil
1 Verenigingszaken	2.100	5,0%	1.978	4,4%	-0,6%
2 Communicatie	9.135	21,6%	10.014	22,3%	0,7%
3 Algemeen onderwijsbeleid	5.055	12,0%	6.163	13,7%	1,8%
4 Onderzoek	6.525	15,5%	4.704	10,5%	-5,0%
5 Sectoraal onderwijsbeleid	4.095	9,7%	4.833	10,8%	1,1%
6 Internationalisering	1.995	4,7%	2.897	6,5%	1,7%
7 Arbeidsvoorwaarden	5.220	12,4%	5.463	12,2%	-0,2%
8 Financiën en Governance	3.150	7,5%	2.856	6,4%	-1,1%
9 Informatievoorziening	2.700	6,4%	3.364	7,5%	1,1%
10 Management	2.250	5,3%	2.566	5,7%	0,4%
Totaal	42.225	100%	44.836	100%	0%

Hieronder staat de procentuele verdeling over de activiteiten van de begrote versus de gerealiseerde uren grafisch weergegeven. De linker kolommen betreffen de begroting en de rechter kolommen de realisatie.

Procentuele verdeling uren over activiteiten

Vereniging Hogescholen

Bezoekadres

Prinsessegracht 21
2514 AP Den Haag

Postadres

Postbus 123
2501 CC Den Haag

Telefoon

(070) 312 21 21

Twitter

@Ver_Hogescholen

www.vereniginghogescholen.nl